

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

Evidenčné číslo: 105002/B/2017/36069194044352772

VPLYV MEDZINÁRODNEJ IMIGRÁCIE
NA EKONOMIKU FRANCÚZSKA

Bakalárska práca

2017

Kristína Vaseková

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

Evidenčné číslo: 105002/B/2017/36069194044352772

VPLYV MEDZINÁRODNEJ IMIGRÁCIE
NA EKONOMIKU FRANCÚZSKA

Bakalárska práca

Študijný program: Medzinárodné ekonomické vzťahy

Študijný odbor: Medzinárodné ekonomické vzťahy

Školiace pracovisko: Katedra medzinárodných ekonomických vzťahov
a hospodárskej diplomacie

Vedúci záverečnej práce: Ing. Ivana Dancáková

Bratislava

2017

Kristína Vaseková

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že som bakalársku prácu vypracovala samostatne a že som uviedla všetku použitú literatúru.

Dátum :

.....

podpis študenta

Pod'akovanie

Touto cestou by som chcela poďakovať vedúcej bakalárskej práce Ing. Ivane Dancákovej, za jej ústretový prístup, cenné rady a určenie smeru pri písaní práce.

ABSTRAKT

VASEKOVÁ, Kristína: *Vplyv medzinárodnej imigrácie na ekonomiku Francúzska*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta medzinárodných vzťahov; Katedra medzinárodných ekonomických vzťahov a hospodárskej diplomacie. – Vedúci bakalárskej práce: Ing. Ivana Dancáková. – Bratislava: FMV EU, 2017, 61 s.

Cieľom tejto bakalárskej práce je preskúmať vplyvy medzinárodnej imigrácie na ekonomiku Francúzska, s užším zameraním na ženskú imigráciu a motívy príchodu do Francúzska a taktiež porovnanie ekonomickej aktivity žien podľa pracovných sektorov a vzdelania. Práca je rozdelená do 4 kapitol. Obsahuje 7 grafov, 1 tabuľku a 6 príloh. Prvá kapitola sa zaoberá charakterizovaním základných pojmov, čo je medzinárodná migrácia a jej druhy, taktiež definujeme pojem migrant, utečenec, azylant, ale súčasne sa v tejto kapitole sústreďujeme aj na históriu imigrácie do Francúzska a demografickú štruktúru obyvateľstva. V ďalšej časti rozoberáme príčiny a dopady medzinárodnej imigrácie na ekonomiku Francúzska a taktiež sa užšie zameriavame na pracovnú migráciu a druhy zamestnania imigrantov. Záverečná kapitola sa sústreďuje na ženskú imigráciu a príčiny imigrácie žien do Francúzska a taktiež sa záverečná kapitola zameriava porovnávaním pracovných odvetví, v ktorých sa zamestnávajú prisťahovalkyne, na základe údajov z INSEE, INED a Ministerstva vnútra. Výsledkom riešenia danej problematiky je porovnanie vzdelanostnej štruktúry imigrantov a taktiež zmeny v ekonomickej aktivite prisťahovalkýň v rokoch 2005-2015.

Kľúčové slová: migrácia, imigrácia, migrant, Francúzsko, ženská migrácia, ekonomika, pracovné odvetvia,

ABSTRACT

VASEKOVÁ, Kristína: *The influence of International Immigration on the Economy of France*. – University of Economics in Bratislava. Faculty of International Relations; Department of International Economic Relations and Economic Diplomacy. – Consultant: Ing. Ivana Dancáková. – Bratislava: FMV EU, 2017, 61 p.

The main objective of this bachelor thesis is to investigate the effects of international immigration on the economy of France, focusing on women's immigration and their motivation to immigrate, as well as comparing the economic activity of women such as work and education. The bachelor thesis is composed of 4 chapters and it contains 7 graphs, 1 table and 6 attachments. The first chapter deals with the defining the individual technical terms, such as international migration and its forms or pose the definition between migrant and refugee. In this chapter we focus on the history of immigration to France and demographic structure of the population. The causes and impacts of international immigration is described in the following chapter. Moreover, we focused more closely on labour migration and employment of immigrants. The final chapter is concerned with women's immigration and the causes of women's immigration into France as well as comparison of employment sectors and migrant's jobs, based on the statistics published by INSEE, INED and Ministry of interior. In the fourth chapter we deal with the comparison of the educational structure of immigrants and the changes in the economic activity of immigrant women from 2005 to 2015.

Key words: migration, immigration, migrant, France, woman migration, economy,

OBSAH

ZOZNAM SKRATIEK.....	9
ÚVOD.....	10
1 CHARAKTERISTIKA MEDZINÁRODNEJ MIGRÁCIE	12
1.1 Historický vývoj medzinárodnej migrácie vo Francúzsku.....	14
1.2 Demografický vývoj migrácie vo Francúzsku	18
2 CIEĽ PRÁCE A METODIKA PRÁCE	23
3 VPLYV MEDZINÁRODNEJ IMIGRÁCIE NA EKONOMIKU	
FRANCÚZSKA.....	25
3.1 Príčiny imigrácie do Francúzska.....	25
3.2 Dopady imigrácie na ekonomiku Francúzska	31
3.3 Migrácia pracovných síl vo Francúzku	34
3.4 Remitencie z Francúzska.....	36
4 ŽENSKÁ IMIGÁCIA VO FRANCÚZSKU A INTEGRÁCIA NA	
PRACOVNÝ TRH	39
4.1 Pracovná imigrácia žien vo Francúzsku.....	42
DISKUSIA	47
ZÁVER.....	49
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	51
ZOZNAM PRÍLOH.....	57

ZOZNAM TABULIEK A GRAFOV

Graf 1 Počet cudzincov žijúcich vo Francúzsku v rokoch 1851-1999	15
Graf 2 Zmeny v počte imigrantov vo Francúzsku od roku 2004, podľa kontinentu narodenia	19
Graf 3 Koncentrácia prisťahovaleckej populácie v roku 2012	22
Graf 4 Motívy príchodu migrantov do Francúzska v rokoch 2007- 2015	28
Graf 5 Oblasti a počet zahraničných študentov vo Francúzsku v rokoch 2014- 2015(v %)	30
Graf 7 Ženská imigrácia vo Francúzsku v 20. storočí (v %)	40

Tabuľka 1 Rozdelenie ekonomicky aktívnej populácie podľa pracovných sektorov (údaje z roku 2015)	35
Tabuľka 2 Motívy žiadostí o povolenie na pobyt vo Francúzsku- ženy (v ks).....	42

ZOZNAM SKRATIEK

EÚ	Európska únia
INED	Francúzsky národný inštitút demografických štúdií
INSEE	Francúzsky národný inštitút štatistiky a ekonomických štúdií
IOM	Medzinárodná organizácia pre migráciu
OFPRA	Úrad na ochranu utečencov a osôb bez štátnej príslušnosti
OSN	Organizácia spojených národov

ÚVOD

Migrácia obyvateľov je jedným z faktorov ovplyvňujúcich spoločensko-kultúrne dianie v krajine. Pohyb osôb z jedného miesta na druhé je považovaný za neoddeliteľnú súčasť ľudskej existencie a vplýva na sociálne, ekonomické či kultúrne zmeny. Problematika migrácie je v tejto dobe predmetom diskusií nielen vo Francúzsku, ale v celej Európe. Na druhej strane, imigrácia nepredstavuje pre Francúzsko novodobý jav, práve naopak sprevádza Francúzsko počas celej histórie, najmä z dôvodu bývalej koloniálnej ríše. Nakoľko je Francúzsko krajinou s rôznorodým obyvateľstvom, z rôznych krajín a kultúr, je potrebné, aby francúzska vláda vytvárala podmienky pre multikultúrnú spoločnosť a eliminovala tak problémy, ktoré vznikajú pri migrácii.

Túto tému sme si vybrali z dôvodu nielen aktuálnosti problému, ale aj z dôvodu zaujímavého prepojenia migrácie a ekonomickej situácie vo Francúzsku. Zmyslom práce je priblížiť históriu imigrácie do Francúzska a jej vplyv nielen na ekonomiku, ale taktiež politiku a spoločnosť. Pri skúmaní imigrácie do Francúzska sa zameriavame aj na dôvod príchodu imigrantov. Najčastejším dôvodom legálneho prisťahovalectva je zlučovanie rodín. Tento dôvod sa stáva dominantným pre rozhodovanie rodín migrantov. V našej bakalárskej práci sme sa viac sústredili na ekonomickú imigráciu, pretože pracovná sila, ktorá prúdi do Francúzska je pre ekonomiku oveľa dôležitejšia. Vo Francúzsku však pre prisťahovalcov nastáva problém zamestnať sa, v mnohých prípadoch kvôli nedostatočnej znalosti jazyka. Práve tento dôvod je jedným z príčin využívania sociálnych dávok.

V bakalárskej práci sa zaoberáme príčinami imigrácie do Francúzska, ale taktiež dôsledkami, ktoré z imigrácie plynú pre ekonomiku a spoločnosť. Na základe dostupných údajov o obdržaní povolení na pobyt, hodnotíme motívy prisťahovalectva. Sústredíme sa na pracovné sektory obsadzované imigrantami, na študentskú migráciu, ale taktiež na migráciu z humanitárnych príčin, ktorá má v tejto dobe oveľa väčšie zastúpenie najmä z dôvodu politických nepokojov na Strednom Východe. Navyše sme skúmali aj odlev peňažných prostriedkov vo forme remitencií, pretože práve tieto finančné zdroje predstavujú pre krajiny migrantov dôležitý faktor ekonomického rastu a taktiež značné príjmy do krajiny.

Bakalárska práca je rozdelená do štyroch tematických kapitol. V prvej kapitole charakterizujeme základné pojmy a formy medzinárodnej migrácie, definujeme rozdiel medzi imigráciou a emigráciou, ale taktiež rozoberáme faktory, ktoré pôsobia na vznik medzinárodnej migrácie. V tejto kapitole taktiež rozoberáme históriu imigrácie

do Francúzska a demografický vývoj spoločnosti nie len v minulosti, ale aj v súčasnosti. Tretia kapitola je zameraná na vplyv imigrácie na ekonomiku a politiku Francúzska. Charakterizujeme tiež príčiny a dôsledky imigrácie a taktiež skúmame motívy príchodu imigrantov na francúzske územie na základe vydaných povolení na pobyt. Našou snahou bolo viac priblížiť ekonomické motívy imigrácie a s tým súvisiace pracovné odvetvia, v ktorých sa prisťahovalci zamestnávajú. Na základe informácií a dát z prvej a tretej kapitoly sa v štvrtej kapitole venujeme užšej skupine imigrantov, a to ženám. V tejto kapitole skúmame a porovnávame motívy príchodu imigrantiek do Francúzska, ale užšie sa sústreďíme na ekonomické motívy a s tým súvisiacu pracovnú imigráciu. Imigrácia je zdrojom lacnej pracovnej sily do krajiny, ale taktiež je s ňou spojených mnoho problémov a výhod.

1 CHARAKTERISTIKA MEDZINÁRODNEJ MIGRÁCIE

Pojem migrácia býva používaný v kontexte priestorového premiestňovania osôb cez hranice na dlhšie alebo kratšie obdobie a je taktiež spojený s geografickým premiestňovaním jednotlivcov alebo skupín rámci užšieho alebo širšieho geografického priestoru. Tento globálny jav čoraz viac vplýva na formovanie a smerovanie sveta v súčasnosti a cezhraničný prechod prináša so sebou rozdielnosť sociálnych, ekonomických, kultúrnych či nábožensko-politických podmienok.

Medzinárodnú migráciu môžeme definovať ako „sťahovanie osôb, pri ktorom dochádza k prekročeniu štátnych hraníc, s cieľom usadiť sa v inej krajine ako je krajina pôvodu na dlhšiu dobu, resp. natrvalo.“¹ Pričom krajinu pôvodu môžeme označiť ako vysielajúcu alebo domovskú a naopak primajúcu či hostiteľskú nazývame cieľovou krajinou. Medzinárodná organizácia pre migráciu považuje za zahraničnú migráciu „pohyb osoby alebo skupiny osôb z jednej geografickej jednotky do druhej cez administratívnu či politickú hranicu s cieľom usadiť sa definitívne alebo prechodne na mieste inom, ako je miesto pôvodu osoby.“²

Pri definovaní migrácie však zohľadňujeme faktory, ktoré migrantov do krajiny priťahujú, ale taktiež činitele, ktoré migrantov vytlačujú z krajiny – nazývané tiež „push and pull“ faktory.³ Medzi tieto faktory patria činitele ako nedostatok pracovných miest, výška pracovného ohodnotenia, náboženská alebo politická nesloboda, vzdelávacie príležitosti, daňové zaťaženie či zlé prírodné podmienky. Na základe príčin alebo motívov vzniku migrácie rozlišujeme dobrovoľnú a nútenú migráciu, pričom v prvom prípade sa jedná o osoby, ktoré opustili domácu krajinu na základe vlastného rozhodnutia a v druhom prípade ide o osoby donútené k odchodu z určitého dôvodu.⁴ Príkladom dobrovoľnej migrácie môže byť študijný pobyt, zjednotenie rodín alebo pracovná migrácia. Na druhej strane, opúšťanie domácej krajiny v dôsledku ozbrojeného konfliktu, prírodnej katastrofy, porušovania ľudských práv alebo iných politických, rasových či náboženských dôvodov, nazývame nútená migrácia. Taktiež je dôležité pochopiť rozdiel medzi legálnou a nelegálnou

¹ BOLEČEKOVÁ, M.: Migračná politika, 2010, s.10

² IOM, World Migration 2003: Managing Migration – Challenges and Responses for People on the Move, 2003. [citované 2016-11-23]. Dostupné na internete: http://publications.iom.int/system/files/pdf/wmr_2003_1.pdf

³ ONDRUŠEK, M., MARKOVIČ, A.: Medzinárodná migrácia ako odozva na disparity v sociálno-ekonomickom rozvoji svetových regiónov, 2010, s.77

⁴ PALÁT, M.: Determinanty vzniku migrácie a statistiky cizinců v Európskej únii, 2014, s.8

migráciou. Medzinárodná organizácia pre migráciu⁵ definuje legálnu migráciu ako „prekročenie hranice krajiny s platným cestovným dokladom, prípadne aj platnými vízami a povoleniami, ak sa vyžadujú na vstup do krajiny“ a nelegálnu migráciu ako „neoprávnené prekročenie hranice krajiny bez platných cestovných dokladov, víz a povolenia na pobyt, alebo neoprávnené zotrvávanie na území krajiny po skončení platnosti dokladov, víz alebo povolenia na pobyt.“⁶

Podľa priestorového pôsobenia migrácie, ju môžeme rozdeliť na globálnu, regionálnu, národnú a lokálnu. Najrozšírenejšou je migrácia v rámci jedného regiónu/kontinentu. Silné migračné toky sa odohrávajú najmä smerom z rozvojových krajín do rozvinutých, ale taktiež navzájom medzi rozvinutými krajinami (najmä pracovná migrácia) a rozvojovými krajinami navzájom, najčastejšie medzi ekonomicky silnejšími a slabšími.⁷ Pre definovanie migrácie z časového hľadiska, rozdeľujeme migráciu na krátkodobú a dlhodobú⁸. Pričom je rozhodujúci časový horizont 12 mesiacov. Na základe tohto kritéria dlhodobá migrácia je ohraničená časovým horizontom 12 a viac mesiacov. Na druhej strane krátkodobá migrácia je spájaná s dobou dlhšou ako 3 mesiace avšak nepresahujúcou 1 rok.

Za **migranta** sa podľa Organizácie spojených národov považuje každá osoba, ktorá žije v krajine inej ako v krajine narodenia.⁹ Migranti, opúšťajú domáce krajiny pre rôzne dôvody avšak spoločným znakom migrácie je snaha o zlepšenie životnej úrovne, ktorú sa snažia dosiahnuť práve v cieľovej destinácii. Najmä veľké sociálno-ekonomické a politické rozdiely medzi krajinou pôvodu a cieľovou krajinou značne urýchľujú migračné pohyby v spomínaných oblastiach. Aj keď sú migranti v cieľovej krajine konfrontovaní rozdielnosťou v kultúrnych, jazykových či hodnotových aspektoch, ktoré sa nezhodujú s krajinou pôvodu, percentuálny podiel migrantov na svete sa zvyšuje a v súčasnosti 1 z 30 osôb je migrantom žijúcim mimo svojej krajiny pôvodu.¹⁰ Medzinárodná migrácia má za následok taktiež zmenu životného štýlu s dopadmi na hospodársky vývoj v prijímajúcej

⁵ IOM- International Organization for Migration

⁶ IOM, Základné pojmy v oblasti migrácie a integrácie cudzincov. [citované 2016-11-23] Dostupné na internete: <http://www.iom.sk/pre-media/pojmy-o-migracii#pojmy-migracia>

⁷ BOLEČEKOVÁ, M.: Migračná politika, 2010, s.29

⁸ LIPKOVÁ, Ľ. a kol.: Medzinárodné hospodárske vzťahy, 2011, s.308

⁹ UN, Department of Economic and Social Affairs, International Migration Report 2015 [online].2015.

[citované 2016- 11-23] Dostupné na

internet: http://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/MigrationReport2015_Highlights.pdf

¹⁰ IOM, Migrácia vo svete 2015. [online].2015 [citované 2016-11-23] Dostupné na internete:

<http://www.iom.sk/sk/migracia/migracia-vo-svete>

krajine. Podľa Organizácie spojených národov (ďalej OSN) do kategórie migrantov relevantných pre štatistiky medzinárodnej migrácie spadajú zahraniční študenti, zahraniční praktikanti, osoby migrujúce za účelom práce, osoby pracujúce pre medzinárodné organizácie, migranti s právom voľného pobytu, osoby s povolením na usídlenie, migranti, s cieľom zjednocovania rodín a utečenci, teda osoby, ktorým bol udelený status utečenca.¹¹ Ďalšou dôležitou skupinou pre meranie medzinárodnej migrácie sú osoby hľadajúce azyl. Do tejto skupiny patria osoby, ktoré sú žiadateľmi o azyl alebo osoby, ktoré nespádajú do azylového systému, avšak je im umožnený pobyt do času, kým sa môžu bezpečne vrátiť do svojej domovskej krajiny. V neposlednom rade, sa do kategórie pre skúmanie a meranie medzinárodnej migrácie zahrňujú aj repatrianti¹² a deportované osoby.

Emigranti, taktiež nazývaní vystaľovalci, sú osoby ktoré odchádzajú z domovskej krajiny s cieľom usadiť sa v inej krajine na dobu dlhšiu ako jeden rok. Na druhej strane imigrantmi, alebo prisaľovalcami, nazývame osoby, ktoré migrujú do inej krajiny, s úmyslom usadiť sa v nej na dobu dlhšiu ako jeden rok.¹³

Utečenci, sú osoby, ktoré utekajú v dôsledku prenasledovania alebo ozbrojeného konfliktu a nemôžu sa alebo sa nechcú vrátiť do domovskej krajiny. Tieto osoby prekračujú hranice najmä pre obavy z prenasledovania, a to z rôznych dôvodov (rasových, náboženských, národnostných, politických, sociálnych,...) a navyše nemôžu využiť ochranu domovskej krajiny. Na základe splnených podmienok im bolo priznané postavenie utečencov.¹⁴

Cudzincami rozumieme osoby, ktoré žijú na území jedného štátu, pričom majú štátne občianstvo iného štátu.

1.1 Historický vývoj medzinárodnej migrácie vo Francúzsku

Súčasný vývoj medzinárodnej migrácie a taktiež formovanie migračných politík je do značnej miery ovplyvnený historickými faktormi. Migrácia vo Francúzsku je dlhotrvajúci jav úzko spätý s historickým vývojom krajiny.

¹¹ UN, Recommendations on Statistics of International Migration – Revision 1, [online]. 1998. [citované 2016-11-23]. Dostupné na internete: http://unstats.un.org/unsd/publication/SeriesM/seriesm_58rev1e.pdf

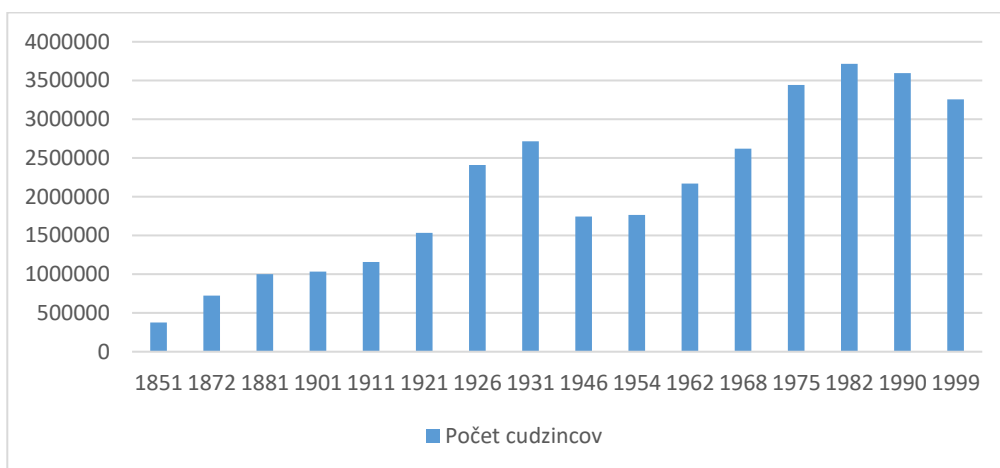
¹² Osoby, ktoré sa vrátili do domovskej krajiny

¹³ IOM, Základné pojmy v oblasti migrácie a integrácie cudzincov. Dostupné na internete: <http://www.iom.sk/pre-media/pojmy-o-migracii#pojmy-utecenec>

¹⁴ UNHCR, Dohovor o právnom postavení utečencov z roku 1951 a Protokol z roku 1967: Definícia pojmu utečenec, s.2. [online]. 1996. [citované 2016-11-24] Dostupné na internete: <http://www.unhcr-centraleurope.org/sk/zdroje/dohovory/dohovor-o-pravnom-postaveni-utecencov.html>

Francúzsko už v období kolonizácie možno považovať za jednu z krajín, kde migračné pohyby mali dočasný i trvalý charakter a v tomto období bol značný príliv migrantov najmä z oblasti Severnej Afriky. V 19. storočí dochádza k príchodu migrantov z Európy a to najmä politických vyhnancov z Poľska, Talianska, Španielska a Nemecka. Taktiež je toto obdobie späté s ekonomickými dôvodmi migrácie pričom dominovali prisťahovalci zo susediacich štátov Francúzska, ale taktiež bola krajina útočiskom pre politických odporcov, umelcov, vedcov a v neposlednom rade Židov. Počas sčítania obyvateľstva v roku 1851, bol zistený počet cudzincov žijúcich vo Francúzsku, ktorý presahoval hranicu 450 tisíc (graf 1). Následne o 20 rokov neskôr bol tento počet takmer dvojnásobný a v roku 1881 bola prekročená miliónová hranica cudzincov na území Francúzska, z ktorých najväčší podiel zastupovali cudzinci z Belgicka, Anglicka, Nemecka, Švajčiarska, Talianska a Španielska.

Graf 1 Počet cudzincov žijúcich vo Francúzsku v rokoch 1851-1999

Zdroj: Vlastné spracovanie, podľa údajov Musée de l'histoire de l'immigration: *Émigrer*, [online], [cit. 2016- 27- 11].
Dostupné na internete: <http://www.histoire-immigration.fr/musee-numerique/reperes/emigrer>

Na hospodárstvo Francúzska vplývala aj priemyselná revolúcia v Anglicku, ktorá so sebou priniesla nové moderné stroje a postupy. Najmä vďaka migrácii vysokokvalifikovanej pracovnej sily a inžinierov z Anglicka, mohlo Francúzsko rozvíjať metalurgický priemysel a taktiež zahájiť stavbu železníc. V tomto období do Francúzska prichádzali za lepšie platenou prácou aj migranti z Belgicka, ktorí sa zamestnávali v poľnohospodárstve, textilnom priemysle alebo v uhoľných baniach. Do Francúzska smeroval aj veľký počet Židov, ktorí utekali z Ruska a ich cieľovými krajinami boli najmä Severná Amerika, ale aj Francúzsko. Nepokoje v Poľsku podnietili povstalcov či umelcov poľského pôvodu usadiť

sa v Paríži, na ostrove Saint-Louis. Veľkú skupinu migrantov tvorili Taliani, ktorí boli v rokoch 1901-1961 na prvom mieste v rebríčku cudzincov vo Francúzsku. Talianski migranti sa sústredili najmä v oblasti Stredomoria a pracovali v oceľarskom priemysle a taktiež baníctve. V týchto rokoch bolo Francúzsko zaujímavé aj pre prisťahovalcov zo Spojených štátov amerických, ktorí disponovali majetkom, vďaka hospodárskemu rozvoju svojej krajiny. Prichádzali do Francúzska kvôli kvalite života, móde, umeniu, uznávanej francúzskej spoločnosti, ale taktiež kvôli výhodám kapitálu a klíme. Pre francúzsku ekonomiku predstavovali významných spotrebiteľov, pretože disponovali majetkom a ich prítomnosť prispela k rozvoju tretieho sektora a to najmä služieb a obchodu (bankovníctvo, poisťovníctvo, kasína, hotely, reštaurácie, rozvoj realitného trhu, cestovný ruch, kultúra). Ovplyvnené boli aj priemyselné odvetvia: automobilový priemysel, konštrukcia lodí či textilný priemysel. Američania boli pre Francúzsko významní kvôli nadmernej konzumácii a financovaniu a rozvoju viacerých odvetví francúzskeho hospodárstva.

Obdobie počas prvej svetovej vojny bolo sprevádzané prílevom pracovnej sily z Číny a do Francúzska putovalo 40 000 cudzincov¹⁵, ktorí následne pracovali v továrňach. Taktiež však prichádzali imigranti zo Severnej Afriky a rozšírená bola aj migrácia z Alžírsku.

Medzivojnové obdobie je charakteristické náborom zahraničnej pracovnej sily do štátom vlastnených spoločností, a to vďaka zmluvám s vládami Poľska, Talianska či Československa. Francúzsko sa stalo domovom politických vyhnancom z Arménska, Talianska, Nemecka či Ruska, ktorí utekali pred tvrdým režimom v ich krajine. V roku 1931 bol podiel migrantov vo Francúzsku až 7 %, čo podľa sčítania predstavovalo takmer 3 milióny cudzincov (Graf 1, str. 15)¹⁶. V tomto období do Francúzska prichádzala pracovná sila zo zahraničia, ktorá sa zamestnávala v kľúčových odvetviach ekonomiky. Avšak účinky hospodárskej krízy vo svete spôsobili nárast nezamestnanosti, ale taktiež spustili vlnu xenofóbie, ktorá vyústila až do antisemitizmu.

V období 1940-1944 počet prisťahovalcov vo Francúzsku klesal z dôsledku okupácie, a po roku 1946 bol zaznamenaný výrazný pokles migrantov, najmä pre návrat do domovských krajín a cudzincov žijúcich vo Francúzsku bolo okolo 1,7 milióna¹⁷. Nový cyklus migrácie nastal pri potrebe pracovnej sily, s úmyslom pozdvihnúť francúzskej

¹⁵ Musée de l'histoire de l'immigration: Émigrer. [online] 2013. [citované 2016-11-24]. Dostupné na internete : <http://www.histoire-immigration.fr/dix-themes-pour-connaître-deux-siècles-d-histoire-de-l-immigration/emigrer>

¹⁶ VYSLŮŽILOVÁ, I.: Imigranti a francúzska spoločnosť: prípad Alžírčanov a Maročanov. In: *Medzinárodné vzťahy*, 2015, no.2, s. 152

¹⁷ Ibid., s. 153

ekonomiky. Francúzi obnovili svoje vzťahy s Talianskom, Poľskom a Španielskom. Umožnili tým voľný presun cez hranice, z ktorého ťažili aj Alžírčania. Nárast prisťahovalcov bol taktiež podnietený aj požiadavkám francúzskych firiem, ktoré preferovali pracovnú silu z Afriky a Ázie a menej vyhľadávali európsku pracovnú silu.

Rok 1956 bol charakteristický dvoma významnými udalosťami, ktoré ovplyvnili situáciu v Európe a následne aj prílev cudzincov do Francúzska. Maďarská a poľská revolúcia spôsobila, že do Francúzska prišlo 10 000 odporcov, ktorým následne Úrad na ochranu utečencov a osôb bez štátnej príslušnosti (OFPRA), vydal status utečenca. Francúzsko sa koncom päťdesiatych rokov stalo atraktívnym aj pre migrantov zo štátov Južnej Ameriky, a to hlavne pre odporcov režimu z Argentíny, Čile, Uruguaja a Brazílie. Vďaka pomoci humanitárnych organizácií a získania štatútu politického utečenca im boli ponúknuté lepšie podmienky pre život. V roku 1962-1975 Francúzsko zaznamenalo aj nárast migrantov z afrických krajín a to najmä z Maroka, Tuniska a Alžírka. Alžírčania v tom čase obsadzovali druhú priečku vzhľadom na počet cudzincov, a to 710 000 osôb. Portugalsko dosiahlo až 750 000 utečencov žijúcich na území Francúzska. Kým Portugalci nelegálne prekračovali hranice do Francúzska, Španielom vláda umožnila vstup pri obdržaní pracovnej zmluvy. Počas šiestich rokov (1962-1968) počet cudzincov vo Francúzsku narástol o skoro pol milióna a v nasledujúcich rokoch presiahol hranicu 3 miliónov (graf 1, str. 15). V roku 1974 sa francúzska vláda rozhodla pozastaviť prísun zahraničnej pracovnej sily a zaviedla pobytové karty pre cudzincov z vybraných bývalých francúzskych kolónií. Francúzi boli nútení robiť opatrenia pre prisťahovalcov žijúcich vo francúzskych mestách a to najmä zlepšovanie podmienok v oblasti bývania, vzdelávania či kultúry.¹⁸

Migračné toky smerujúce do Francúzska sa znížili v sedemdesiatych rokoch, nakoľko bolo umožnené usadenie len tým cudzincom, ktorí žiadali o azyl alebo z dôvodu zlučovania rodín. Práve dôvody zlučovania rodín viedli k nárastu imigrácie ženského pohlavia, so zámerom trvalého usídlenia sa vo Francúzsku, a tým nárast populácie druhej generácie, resp. potomkov imigrantov. Čoraz viac nastávali prípady utečencov z Juhovýchodnej Ázie, prichádzajúcich na lodiach do Francúzska. V rokoch 1975-1986 to bolo 110 000¹⁹ utečencov, najmä z Vietnamu. V prípade utečencov z Afriky, sa zvyšoval počet žiadateľov o politický azyl, najmä kvôli zlej situácii v krajine, politickej nestabilite

¹⁸ VYSLŮŽILOVÁ, I.: Imigranti a francúzska spoločnosť: prípad Alžírčanov a Maročanov. In *Medzinárodné vzťahy*, 2015, no.2, s. 153

¹⁹ Musée de l'histoire de l'immigration : Émigrer. [online].2013. [citované 2016-12-3] Dostupné na internete : <http://www.histoire-immigration.fr/dix-themes-pour-connaître-deux-siècles-d-histoire-de-l-immigration/emigrer>

alebo občianskym vojnám. Starnutie obyvateľstva a potreba pracovnej sily v odvetviach ako stavebníctvo, verejné práce či hotelierstvo viedlo k tomu, že Francúzsko sa usilovalo o prílev pracovníkov zo zahraničia, a to najmä zo susedných krajín. Ekonomická a politická situácia v Subsaharskej Afrike, spôsobila v rokoch 1980-1990 zvýšený počet žiadostí o politický azyl. Oblasť pôvodu žiadostí sa rozširuje aj do krajín, nemajúcich koloniálne väzby s Francúzskom, ako Zaire, Ghana či Angola. V tomto období sa počet cudzincov na území Francúzska dostal až za hranicu 3,5 milióna, ale vďaka reguláciám a obmedzeniam zo strany francúzskej vlády, klesol počet cudzincov v roku 1999 na približne 3,2 milióna (graf 1, str.15).

Od roku 2000 migračné toky do Francúzska slabli v porovnaní s ostatnými európskymi krajinami. Naproti tomu, je Francúzsko krajinou s vysokým počtom migrantov *druhej generácie* (potomkov migrantov), pričom počet osôb v rozmedzí 25-54 rokov je 13,5 %.²⁰ V polovici roku 2004 bol počet migrantov žijúcich vo Francúzsku 4,9 milióna, čo predstavovalo 8,1 % populácie.²¹ Imigranti pochádzali najmä z Afriky (Alžírsko, Maroko), ale taktiež z európskych krajín, a to najmä Portugalsko, Taliansko a Španielsko.

V roku 2009 predstavoval počet trvalých migrantov (s výnimkou študentov) viac ako 178 000. V pomere k počtu obyvateľstva, počet cudzincov v roku 2010 predstavoval 11 % francúzskej populácie²². V súčasnosti sa Francúzsko snaží svojou migračnou politikou a inými právnymi opatreniami, regulovať príviv migrantov. Podľa Francúzskeho národného inštitútu štatistiky a ekonomických štúdií (ďalej INSEE)²³, podiel cudzincov na celkovom počte obyvateľov vo Francúzsku vzrástol z 8,1 % v roku 2006, na 8,9 % v roku 2014.²⁴

1.2 Demografický vývoj migrácie vo Francúzsku

Významné migračné cesty s Francúzskom vznikali z dôvodu historických väzieb najmä s Marokom a Alžírskom a práve z týchto krajín pochádza značná časť imigrantov vo Francúzsku. Od roku 2004 do 2012 do Francúzska každoročne vstúpilo v priemere 200 tisíc

²⁰ KOVACS, S.: France: 12 millions d'immigrés et d'enfants d'immigrés. [Online.] In: *Le Figaro*, 2012. [citované 2016-12-2]. Dostupné na internete: <http://www.lefigaro.fr/actualite-france/2012/10/10/01016-20121010ARTFIG00262-immigration-les-chiffres-de-l-insee.php>

²¹ BORREL, C.: Enquetes annuelles de recensement 2004 et 2005. [Online.] In: *INSEE PREMIERE*, 2006. [citované 2013-12-2] Dostupné na internete: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/1280789>

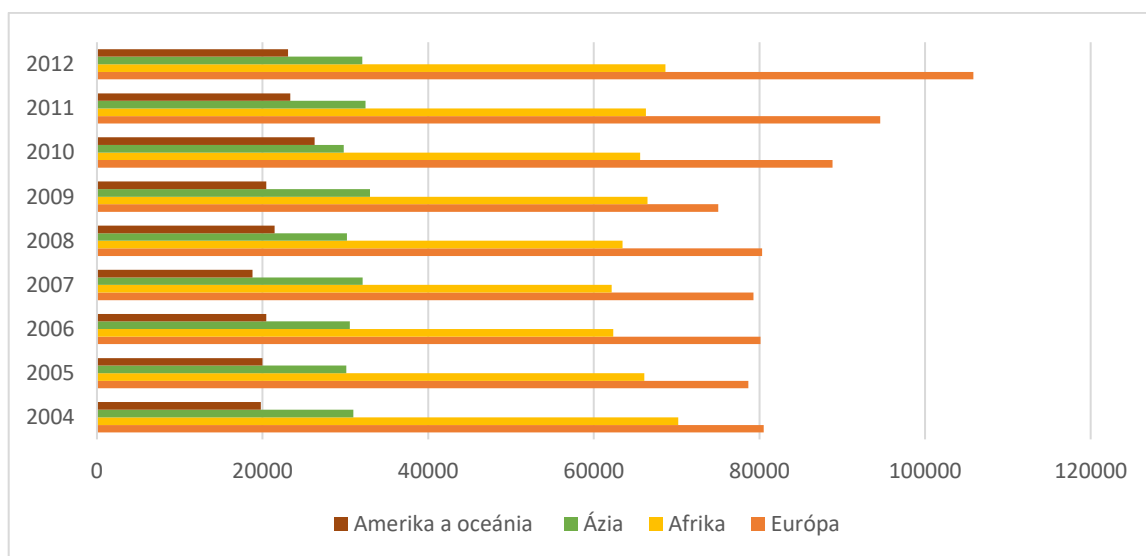
²² HARZOUNE, M.: Quelle place occupe la France sur la scène des migrations internationales?, [Online.] In *Musée de l'histoire de l'immigration*, 2012. [citované 2013-12-2] Dostupné na internete: <http://www.histoire-immigration.fr/histoire-de-l-immigration/questions-contemporaines/les-migrations/quelle-place-occupe-la-france-sur-la-scene-des-migrations-inte>

²³ Institut national de la statistique et des études économiques

²⁴ BRUTEL, C.: Populations française, étrangère et immigrée en France depuis 2006. [Online.].2015. [citované 2016-12-2]. Dostupné na internete: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/1410693>

imigrantov, čo v roku 2013 predstavovalo 8,8 % francúzskej populácie.²⁵ Počnúc rokom 2009, sa však zvýšil počet cudzincov prichádzajúcich do Francúzska, a to najmä v dôsledku migrácie v rámci európskeho kontinentu (graf 2). Imigrácia európskeho pôvodu bola predovšetkým z Portugalska, Veľkej Británie, Španielska, Talianska a Nemecka. Druhým kontinentom v poradí je Afrika, z ktorej každoročne prichádzalo do Francúzska v priemere 65 tisíc migrantov (graf 2). Z Ázie to sú najmä migranti z Číny a Turecka a z amerického kontinentu sú to najmä cudzinci zo Spojených štátov amerických a Brazílie. V rokoch 2008-2009 môžeme vidieť značný pokles imigrácie do Francúzska. Tento jav bol spôsobený nielen ekonomickou krízou, ktorá zasiahla celý svet, ale aj imigračnou politikou Nicolasa Sarkozyho, ktorý sa snažil vyriešiť problémy veľkého počtu migrantov v krajine. Ako môžeme vidieť na grafe 2, v roku 2009 sa európska migrácia znížila približne o 5 tisíc, v porovnaní s rokom 2008. Európski prisťahovalci, najčastejšie z Portugalska, Španielska a Talianska, pracujúci alebo študujúci na území Francúzska, v rokoch finančnej a hospodárskej krízy a nestabilnej ekonomickej situácie, zotrúvali v svojich krajinách.

Graf 2 Zmeny v počte imigrantov vo Francúzsku od roku 2004, podľa kontinentu narodenia

Zdroj: Vlastné spracovanie, podľa údajov INSEE, *Les immigrés récemment arrivés en France, une immigration de plus en plus européenne*. [online].2014.[citované 2016-12-2]. Dostupné na internete: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/1281393>

Osobitnou skupinou v rámci prisťahovaleckej populácie vo Francúzsku, sú ženy. Od roku 1974, sa rozvíja ženská migrácia z dôvodu zlučovania rodín, pričom mužská migrácia

²⁵ BRUTEL, C.: Les immigrés récemment arrivés en France. [Online.]. 2014. [citované 2016-12-2] Dostupné na internete: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/1281393>

je spájaná s pracovnou migráciou. V roku 2004, sú to práve ženy, ktoré majú väčšinové zastúpenie v rámci prisťahovalcov žijúcich vo Francúzsku po dobu kratšiu ako tridsať rokov. Z celkového počtu cudzincov migrujúcich do Francúzska v roku 2012, ženská časť bola zastúpená 54 %. Medzi prisťahovalcami z Turecka alebo Portugalska, boli ženy v menšinovom zastúpení v porovnaní s mužmi, pretože imigrácia z týchto krajín bola pôvodne motivovaná ekonomickými dôvodmi. Z európskeho kontinentu prichádzali imigranti ženského pohlavia predovšetkým z Ruska (60 %), Poľska (55 %), Švajčiarska (55 %) či Nemecka (54 %). Z ostatných kontinentov bolo najsilnejšie zastúpenie žien imigrujúcich do Francúzska, z Číny (67 %), ale taktiež z afrického kontinentu, konkrétne Maroko (54 %) a Alžírsko (54 %)²⁶. Táto migrácia bola ovplyvnená najmä politickými a sociálnymi dôvodmi, ale taktiež aj ekonomickými záväzkami. Sú to najmä africké ženy, ktoré najčastejšie migrujú s cieľom podporenia rodiny v zlučovaní. Dôvody afrických žien opúšťajúcich svoju krajinu môžeme spájať aj s imigrantami mužského pohlavia, ktorí sa usadili najmä v krajinách ako Francúzsko, Taliansko či Holandsko a preferujú manželstvo so ženami, ktoré majú rovnaký etnický pôvod. Podľa štatistík vykonaných INSEE, bolo v roku 2013 vo Francúzsku približne 2,9 miliónov žien a 2,8 miliónov mužov v skupine cudzincov, ktorých krajina pôvodu je iná ako Francúzsko.²⁷

Podľa štatistík INSEE, je demografická rovnováha vo Francúzsku spájaná s tromi podskupinami obyvateľstva, ktorými sú osoby narodené vo Francúzsku, prisťahovalci do Francúzska a osoby francúzskej národnosti, narodené v zahraničí. Na základe týchto podskupín je jednoduchšie kvantifikovať populačné zmeny za určité časové obdobie. Ako príklad možno uviesť údaje z roku 2013. V tomto roku prišlo do Francúzska 332 tisíc osôb, z ktorých 235 tisíc boli prisťahovalci do Francúzska, ktorí reprezentujú 70 % všetkých vstupov. Zvyšok reprezentujú osoby ktoré sa vracajú do Francúzska a tými sú: osoby narodené vo Francúzsku (77 tisíc) a osoby francúzskej národnosti narodené v zahraničí (20 tisíc)²⁸. Na druhej strane však Francúzsko v roku 2013, opustilo 299 tisíc ľudí. Migrantov vracajúcich sa do zahraničia bolo 95 tisíc, čo reprezentuje len 30 % odchodov z Francúzska. V tomto prípade zastupujú väčšinovú časť zahraniční študenti a pracujúci, ktorí opúšťajú Francúzsko najmä z dôvodu dokončenia štúdia, ukončenia pracovného

²⁶ BRUTEL, C.: Les immigrés récemment arrivés en France. [Online]. 2014. [citované 2016-12-5] Dostupné na internete: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/1281393>

²⁷ INSEE, Population par sexe, âge et situation quant à l'immigration en 2013. [online]. 2016. [citované 2016-12-8] Dostupné na internete: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/2020940?geo=FRANCE-1&sommaire=2106113>

²⁸ BRUTEL, C.: L'analyse des flux migratoires entre la France et l'étranger entre 2006 et 2013. [Online]. 2015. [citované 2016-12-9] Dostupné na internete: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/1521331>

pomeru alebo ich návrat do domovskej krajiny možno zdôvodniť dovŕšením dôchodkového veku. Osoby narodené vo Francúzsku, ktoré opúšťajú krajinu, tvoria takmer 70 % z celkového počtu odchodov. Jedná sa vo väčšine o osoby v rozmedzí 18 až 29 rokov, ktoré opúšťajú Francúzsko najčastejšie z dôvodu štúdií alebo kariérneho rastu. Veková štruktúra mobilného obyvateľstva narodeného vo Francúzsku sa pohybuje v rozmedzí 30-54 rokov. Odchod francúzskych osôb narodených v zahraničí do zámoria je mierny v porovnaní s predchádzajúcimi podskupinami.²⁹

Berúc do úvahy oblasti koncentrácie prisťahovalcov do Francúzska, môžeme konštatovať, že populácia imigrantov sa najčastejšie usídľuje v oblasti veľkých miest, najmä v okolí Paríža. V roku 2012 to bolo 38 % cudzincov, ktorí žili v mestskej oblasti Paríža, kde pre porovnanie žilo len 17 % domácich obyvateľov.³⁰ A naopak prisťahovalci sú menej koncentrovaní v riedko osídlených oblastiach, v ktorých majú silnejšie zastúpenie domáci Francúzi. Prítomnosť prisťahovalcov vo Francúzsku je výsledkom niekoľkých vln imigrácie. V medzivojnovom období sa migrácia zrýchľovala najmä z dôvodu potreby pracovnej sily v priemysle a poľnohospodárstve. Silné zastúpenie mali v tomto období imigranti z Talianska a Španielska, ktorí sa najčastejšie sústredili v juhozápadnej časti Francúzska, ale aj v priemyselných častiach nachádzajúcich sa na predmestí Paríža či pozdĺž toku rieky Rhôna. Po roku 1945, sa africkí prisťahovalci začali koncentrovať v oblasti veľkých miest ako Lyon, Marseille či Grenoble. Taktiež v tomto období prichádzali do Francúzska imigranti z juhoeurópskych krajín, vytláčaní z krajiny z ekonomických a politických dôvodov. Portugalskí prisťahovalci sa kvôli práci sústredili v mestských oblastiach Francúzska. V roku 1968 sa viac ako 50 % prisťahovalcov nachádzalo v okolí Paríža, v severných a východných pohraničných oblastiach, a okolo toku rieky Rhôna. Títo cudzinci, pracujúci najmä v priemysle, dnes zastupujú viac ako 55 %³¹ osídlenia v týchto oblastiach, kvôli možnosti stretávania sa s osobami rovnakého pôvodu a kvôli atraktívnejším cenám nehnuteľností.

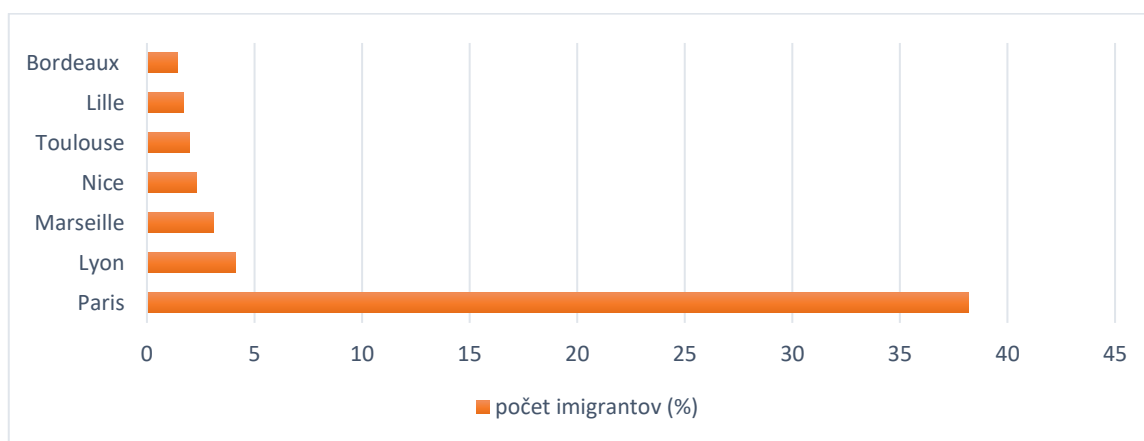
V mestskej časti Paríža žilo v roku 2012 viac ako 38 % prisťahovalcov (graf 3, str. 22). Z nich najpočetnejšiu skupinu tvorili africkí emigranti. Až 56,3 % Afričanov žilo na predmestí Paríža. Sú to najmä prisťahovalci z Alžírska, Tuniska či Maroka.

²⁹ BRUTEL, C.: L'analyse des flux migratoires entre la France et l'étranger entre 2006 et 2013. [Online]. 2015. [citované 2016-12-9] Dostupné na internete: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/1521331>

³⁰ BRUTEL, C.: La localisation géographique des immigrés. [Online]. 2016. [citované 2016-12-8] Dostupné na internete: <http://www.insee.fr/fr/statistiques/2121524#graphique-figure5>

³¹ Ibid.

Graf 3 Koncentrácia prisťahovaleckej populácie v roku 2012

Zdroj: Vlastné spracovanie, podľa údajov INSEE, *La location géographique des immigrants, une forte concentration dans l'aire urbaine de Paris*. [online]. 2016. [citované 2016-12-20]. Dostupné na internete: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/2121524#tableau-figure5>

Okrem Paríža poznáme ďalších šesť francúzskych miest, ktoré sú atraktívne pre prisťahovalcov a to: Lyon, Marseille, Toulouse, Lille, Bordeaux a Nice, v ktorých je zastúpenie prisťahovalcov oveľa nižšie, v porovnaní s hlavným mestom. Medzi ďalšie významné mestské oblasti zoskupujúce prisťahovalcov patrí aj provincia Nantua, nachádzajúca sa blízko švajčiarskych hraníc, kde prisťahovalci tvoria 22,5 % z celkového počtu 4200 obyvateľov. Prisťahovalci žijúci v tejto oblasti prichádzali najmä z Turecka, s cieľom získania zamestnania v plastikárskom priemysle.³²

Francúzsko je jednou z najatraktívnejších európskych krajín pobytu pre prisťahovalcov. Najväčšie zastúpenie majú prisťahovalci z Alžírsku, Maroka, Portugalska, ale taktiež majú značný podiel emigranti zo Španielska, Tuniska či Turecka. Podľa štatistík Európskeho štatistického úradu (ďalej Eurostat) z januára 2016, sa Francúzsko nachádzalo na 5. mieste v počte prisťahovalcov žijúcich na území (v rámci EÚ-28), a to s počtom 4,4 milióna, čo reprezentuje viac ako 6,5 % francúzskej populácie.³³

³² BRUTEL, C.: La localisation géographique des immigrants. [Online]. 2016. [citované 2016-12-20] Dostupné na internete: <http://www.insee.fr/fr/statistiques/2121524#graphique-figure5>

³³ EUROSTAT, Migration and migrant population statistics, [online] Marec 2017. [citované 2016-12-20] Dostupné na internete: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics

2 CIEĽ PRÁCE A METODIKA PRÁCE

Hlavným cieľom bakalárskej práce je skúmať motívy príchodu imigrantov do Francúzska a ich vplyv na ekonomickú situáciu krajiny, so zameraním na ženskú imigráciu.. Na dosiahnutie hlavného cieľa sme použili parciálne ciele. Prvým parciálnym cieľom je vymedzenie historických medzníkov imigrácie do Francúzska a demografickej štruktúry obyvateľstva. V tretej kapitole je cieľom porovnanie pracovných sektorov zastupovaných prisťahovalcami a vývoj ekonomickej aktivity imigrantov vo Francúzsku, rovnako aj dopady na ekonomickú situáciu krajiny. Taktiež sme sa užšie zamerali na ženskú imigráciu ako novodobý fenomén a dôvody, ktoré stoja za imigráciou žien do Francúzska. Na základe výskumu a pozorovania sme sa snažili zhodnotiť príčiny prílevu imigrácie a užšie špecifikovať ekonomické motívy a vplyvy a taktiež vysvetliť prečo je Francúzsko atraktívnou hostiteľskou krajinou pre prisťahovalcov. Pre Francúzsko nie je migrácia novodobým javom, takže dopady na ekonomiku v prebiehajúcej utečeneckej kríze, nie sú tak intenzívne a prudké v porovnaní s inými európskymi krajinami.

Rozhodli sme sa pozorovať imigračné toky do Francúzska a taktiež porovnávať rozdiely vo vplyvoch na ekonomiku Francúzska podľa regiónov migrantov. Zamerali sme sa na ukazovatele ako miera ekonomicky aktívneho obyvateľstva, nezamestnanosť alebo toky finančných prostriedkov z krajiny. Skúmali sme vekovú štruktúru imigrantov, ale taktiež úroveň dosiahnutého vzdelania a porovnávali sme rozdiely medzi prisťahovalcami z Európy a tretích krajín, predovšetkým z Afriky a Ázie.

V bakalárskej práci sme použili metódy a postupy, ktorých výber bol úzko naviazaný na dostupné pramene, z ktorých sme čerpali informácie. Využívali sme knižné, ale aj internetové zdroje, ktoré mali v práci prevahu z dôvodu aktuálnosti témy, ale aj z dôvodu nedostatočného množstva knižne spracovaných informácií. Z uvedených dôvodov sme používali kvantitatívne dáta z viacerých štatistík, ktoré sme čerpali z INSEE, INED, Eurostatu, OECD a taktiež IOM, ktoré boli doplnené o údaje z UN. Využívali sme predovšetkým francúzske štatistické úrady a údaje publikované francúzskymi ministerstvami- Ministerstvo vnútra, Ministerstvo práce.

Metóda, ktorá je použitá v celej bakalárskej práci je predovšetkým abstrakcia, pretože sme sa snažili vybrať tie najpodstatnejšie údaje, ktoré súvisia s imigráciou ako novodobým fenoménom, ktorý ovplyvňuje francúzsku spoločnosť.

V teoretickej časti sme využívali analýzu, pričom sme sa zamerali na údaje, ktoré súvisia s ekonomickou situáciou krajiny. Pomocou komparatívnej metódy sme porovnávali mužskú a ženskú imigráciu, pracovné sektory migrantov, ale taktiež porovnanie domácej populácie s prisťahovaleckou. Snažili sme sa zamerať na rozdielnosti ale aj spoločné črty imigrantov z európskych štátov a z tretích krajín. Rozhodli sme sa užšie zamerať na ženskú imigráciu, pretože sú to práve ženy, ktoré majú prevahu medzi prisťahovalcami a snažili sme sa lepšie priblížiť motívy príchodu do krajiny. Vedeckou otázkou pre nás boli ekonomické motívy imigrácie žien a snažili sme sa zamerať na mýty spojené s príchodom žien do Francúzska, ktoré boli od začiatku imigrácie viazané najmä na zlučovanie rodín. Skúmali sme krajiny, z ktorých prichádza najväčšie množstvo žien a taktiež ich vzdelanostnú štruktúru a vplyv na pracovný trh vo Francúzsku. Pokúsili sme sa analyzovať aj problémy, s ktorými sa prisťahovalkyne stretávajú na trhu práce. Z tohto dôvodu bola pre nás dôležitá komparácia pracovných sektorov zastupovaných ženskou skupinou imigrantov, ktorá bola využívaná prevažne v praktickej časti, a pri ktorej sme sa zamerali na časové obdobie po sebe nasledujúcich rokov.

Takto použité metódy nám pomohli k vypracovaniu prehľadu o pracovných sektoroch a vzdelanostnej štruktúre imigrantov a v neposlednom rade nám umožnili skúmať ekonomický motív príchodu do krajiny, ktorý síce netvorí najväčšiu časť imigrantov vo Francúzsku, ale počet osôb prichádzajúcich z týchto príčin má rastúci charakter.

3 VPLYV MEDZINÁRODNEJ IMIGRÁCIE NA EKONOMIKU FRANCÚZSKA

V prvej kapitole sme sa zamerali na charakteristiku medzinárodnej migrácie, pričom sme sa snažili vytýčiť podstatné historické medzníky prisťahovalectva do Francúzska. Medzinárodná migrácia má významné dopady na hospodársky život v hostiteľských aj domovských krajinách. Taktiež má medzinárodná migrácia vplyv na životný štýl obyvateľstva v prijímajúcich krajinách a následne na hospodársky vývoj zahrňujúci zmeny v úsporách, spotrebe či formách investícií.

Ak chceme podrobnejšie skúmať vplyv medzinárodnej migrácie na oblasti ekonomiky, je dôležité zamerať sa aj na výhody a nevýhody plynúce z migrácie na mikroekonomickej a makroekonomickej úrovni.

Za výhody plynúce z medzinárodnej migrácie na úrovni podnikov možno považovať: prílev lacnejšej a flexibilnejšej pracovnej sily, nové skúsenosti a špecifické zručnosti migrantov, nové podnikateľské príležitosti pri zabezpečovaní špecifických potrieb migrantov, na ktoré sú zvyknutí v domovskej krajine. Za nevýhody z pohľadu podnikov môžeme najčastejšie považovať: problémy so schopnosťami pracovnej sily migrantov, stret domácej pracovnej sily s migrantskou môže viesť ku konfliktom na napätíu na pracovisku, fluktuácia migrantskej pracovnej sily, ale taktiež odlev domácej pracovnej sily do zahraničia s vyššími mzdami a s tým spôsobená strata kvalifikovanej pracovnej sily.

Z pohľadu prijímajúceho štátu môžeme medzi výhody zahrnúť najmä: zníženie nezamestnanosti v sektoroch nevyžadujúcich kvalifikáciu, zlepšenie demografickej štruktúry obyvateľstva, vyššie príjmy do štátneho rozpočtu z daní prisťahovalcov, príjmy zo spotreby a investícií, ktoré súvisia so zvyšovaním HDP. Medzi nevýhody z pohľadu štátu môžeme zaradiť: odlev peňažných prostriedkov vo forme remitencií, rast sociálnej nerovnosti, a vznik sociálneho napätia či oneskorenie modernizácie ekonomiky, ktorou sa rozumie napríklad zníženie potreby vedecko-technického pokroku.³⁴

3.1 Príčiny imigrácie do Francúzska

Pre pochopenie prisťahovalectva do Francúzska je potrebné determinovať príčiny väčšiny migračných pohybov, ktoré najčastejšie súvisia s rozdielnosťou krajín najmä

³⁴ ONDRUŠEK, M., MARKOVIČ, A.: Medzinárodná migrácia ako odozva na disparity v sociálno-ekonomickom rozvoji svetových regiónov. In: *Krízový manažment*, 2010, no.1, s. 80-81

v oblasti sociálno-ekonomického rozvoja a dosiahnutej alebo požadovanej úrovne života. V neposlednom rade však treba spomenúť aj finančné a materiálne prostriedky ako aj informácie, na základe ktorých sa migračný pohyb môže zrealizovať. Príčiny migrácie môžeme preto rozdeliť na sociálno-ekonomické, politicko-bezpečnostné, kultúrne a ekologické. Sociálno-ekonomickými príčinami rozumieme najčastejšie rozdiely v príjmoch v domácej a hostiteľskej krajine, rozdiely v miere zamestnanosti a z nich odvíjajúcich sa odlišností v životnej úrovni, postavenia v spoločnosti, veľkosti majetku či spoločenských vzťahov a sociálnej ochrany. Medzi politicko-bezpečnostné príčiny zahrňujeme najmä náboženské a národnostné konflikty v domovskej krajine a snahu o zabezpečenie politickej slobody, základných práv a ochrany rodiny. Kultúrne diskrepancie medzi domovskou a hostiteľskou krajinou sú spájané s normami a tradíciami a s nimi spojenou diskrimináciou (napríklad kvôli pohlaviu, rase či náboženskému vyznaniu). V neposlednom rade existujú aj ekologické príčiny, medzi ktoré zaraďujeme dostupnosť ornej pôdy, vody alebo rozdielnosti v technologickej úrovni krajín.³⁵ Sú to práve rozdiely v spomínaných oblastiach, ktoré sú príčinou migrácie z krajín pôvodu do hostiteľských krajín.

Imigrácia vo Francúzsku nie je novodobým javom a jej história sa datuje už od 19. storočia. Francúzsko bolo už v tej dobe atraktívnou krajinou najmä pre prisťahovalcov z Afriky, ale aj Európskych krajín, ktorí opúšťali domovské krajiny z politických a ekonomických dôvodov. Jedným z dôvodov je fakt, že Francúzsko vystupovalo ako koloniálna veľmoc a veľké množstvo imigrantov pochádza práve z bývalých francúzskych kolónií. Migranti opúšťali svoje krajiny z dôvodu neuspokojenia ich vybraných potrieb, avšak s vyhlídkou vyššieho uspokojenia práve vo Francúzsku.

Je viacero motívov, ktoré spôsobujú francúzsku imigráciu. Francúzske ministerstvo vnútra skúma štyri hlavné motívy prisťahovalectva na základe vydávaných povolení na pobyt občanom tretích krajín a štatistických odhadov pre občanov Európskej únie (ďalej len EÚ).³⁶ Graf 4 (str.28) na základe vydaných povolení na pobyt zobrazuje hlavné motívy prisťahovalectva do Francúzska a zmenu počtu imigrantov v rozmedzí rokov 2007-2015. Jedným z nich je ekonomický motív, ktorý môžeme taktiež pokladať za jeden z primárnych

³⁵ ONDRUŠEK, M., MARKOVIČ, A.: Medzinárodná migrácia ako odozva na disparity v sociálno-ekonomickom rozvoji svetových regiónov. In: *Krízový manažment*, 2010, no.1, s. 80-81

³⁶ Ministère de L'intérieur, Direction générale des étrangers en France: L'admission au séjour- Les titres de séjour (statistiques), [online] 2016. [citované 2017-1-20]. Dostupné na internete: <http://www.immigration.interieur.gouv.fr/Immigration/L-admission-au-sejour-Les-titres-de-sejour-statistiques>

dôvodov prisťahovalectva. Zahraničná pracovná sila prúdila do Francúzska najmä z dôvodu lepšieho pracovného ohodnotenia. K ekonomickým motívom imigrácie do Francúzska môžeme zaradiť osoby pracujúce vo Francúzsku na trvalý pracovný pomer, ale taktiež sezónnych a dočasných zamestnancov, umelcov a vedcov. Ako môžeme vidieť na grafe 4, ekonomický motív netvorí primárny základ pre podávanie žiadostí o povolenie na pobyt. Žiadosti v rozmedzí rokov 2007-2015 predkladali najmä pracovníci s trvalým pracovným pomerom. Žiadosti o pobyt sezónnych prisťahovalcov sa od roku 2007 znížili takmer na polovicu a to z 3 713 na 1 545 žiadostí v roku 2014.³⁷ Avšak rastúci počet žiadostí môžeme pozorovať v kategórii vedeckých pracovníkov, ktorých počet dosiahol v roku 2014, hranicu 3 267 žiadostí v porovnaní s 1 531 v roku 2007.³⁸ Môžeme konštatovať, že francúzsky pracovný trh je atraktívny nie len pre nekvalifikovanú pracovnú silu, ale taktiež pozorujeme rastúci počet pracovných imigrantov s potrebnou kvalifikáciou a vysokoškolským vzdelaním.

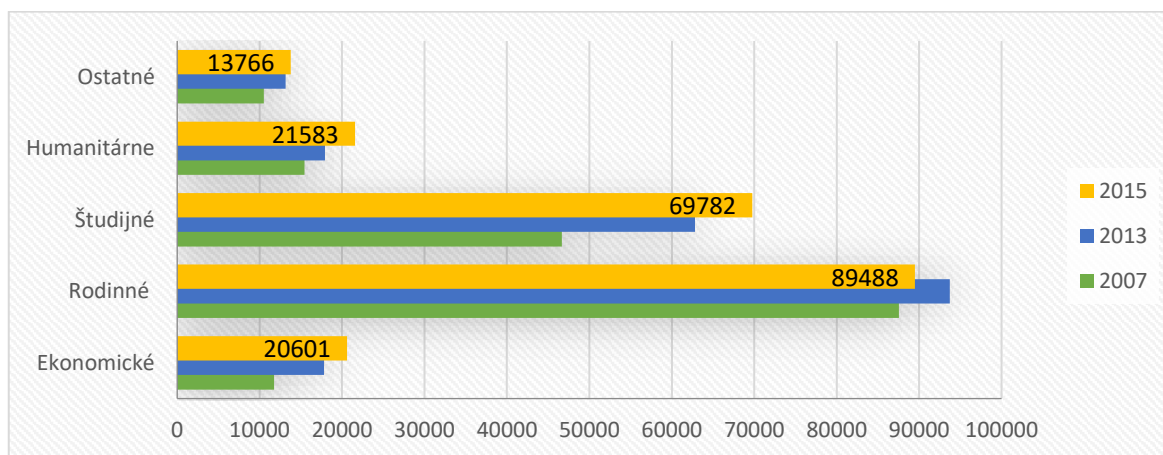
Silnejúci vzájomný vzťah medzi ekonomickými a rodinnými príčinami prisťahovalectva je možné pozorovať najmä v období po 2. svetovej vojne. Rekonštrukcia krajiny a vysoký hospodársky rast motivoval vládu, aby umožnila príchod zahraničnej pracovnej sily do Francúzska. Väčšinou migranti mužského pohlavia pochádzali z nasledujúcich krajín: Španielsko, Portugalsko, Maroko a Alžírsko.³⁹ Avšak s postupným spomaľovaním hospodárskeho rastu a so zvyšujúcou sa nezamestnanosťou, pracovná migrácia bola obmedzovaná a zlučovanie rodín sa dostávalo do popredia.

³⁷ Ministère de L'intérieur, Direction générale des étrangers en France: L'admission au séjour- Les titres de séjour, [online] 2016. [citované 2017-1-20]. Dostupné na internete: [file:///C:/Users/Home/Downloads/L'admission%20au%20sejour%20-%20Les%20titres%20de%20s%C3%A9jour%20_%208juillet2016%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/L%27admission%20au%20sejour%20-%20Les%20titres%20de%20s%C3%A9jour%20_%208juillet2016%20(3).pdf)

³⁸ Ibid.

³⁹ Insee Références, Tableaux de l'économie française- Édition 2017, [online]. 2017. [citované 2017-3-7]. Dostupné na internete: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/2569332?sommaire=2587886>

Graf 4 Motívy príchodu migrantov do Francúzska v rokoch 2007- 2015

Zdroj: Vlastné spracovanie, podľa údajov Ministère de l'intérieur, *L'admission au séjour- Les titres de séjour(statistiques)*. [online databázy]. 2016. [citované 2017-3-2]. Dostupné na internete: <http://www.immigration.interieur.gouv.fr/Info-ressources/Donnees-statistiques/Donnees-de-l-immigration-de-l-asile-et-de-l-acces-a-la-nationalite-francaise/Archives/Statistiques-publiees-en-juillet-2016/L-admission-au-sejour-Les-titres-de-sejour-statistiques>

Obdobie do roku 2007 bolo charakteristické reformami Nicolasa Sarkozyho, ktorý do roku 2007 zastával post ministra vnútra (v roku 2007 sa stal francúzskym prezidentom) a práve v tomto období presadzoval mnoho reforiem pre zabezpečenie kontroly imigrácie a cudzincov na území Francúzska. V roku 2006 presadil Zákon o integrácii a imigrácii⁴⁰, ktorý sa usiloval zlepšiť kontrolu migračných tokov a bojovať proti ilegálnej imigrácii do Francúzska. Tento zákon sa sústredil najmä na problémovú skupinu prisťahovalcov prichádzajúcich z rodinných dôvodov s cieľom zlučovania rodín, ale taktiež problematike plánovaných manželstiev s úmyslom obdržania francúzskeho občianstva. V roku 2003 vstúpilo Do Francúzska o 11 % viac legálnych prisťahovalcov v porovnaní s rokom 2002. Rodinné dôvody boli príčinou až v 74 % prípadov.⁴¹ Často to však boli rodiny v ťažkých sociálnych situáciách s neadekvátnymi podmienkami na život. Na grafe 4 môžeme vidieť, že prisťahovalci vstupujú do Francúzska najmä z dôvodu zlučovania rodín alebo iných rodinných dôvodov. V rozmedzí rokov 2007-2015 sa z tohto dôvodu prisťahovalo do Francúzska viac ako 90 tisíc zahraničných osôb (graf 4). Migranti prichádzajú po samom a neskôr prinášajú svoje rodiny, s cieľom vytvoriť im zázemie na život vo Francúzsku.

⁴⁰ SENAT: Loi relative à l'immigration et à l'intégration, Loi n° 2006-911 du 24 juillet 2006, [online].2006. [citované 2017-3-2] Dostupné na internete: <https://www.senat.fr/dossier-legislatif/pjl05-362.html>

⁴¹ Haut Conseil à l'intégration: Rapport 2002-2003 de L'Observatoire des statistiques de l'immigration et de l'intégration. Musée de l'histoire de l'immigration, [online].2004. [citované 2017-2-15] Dostupné na internete: <http://www.histoire-immigration.fr/rapport-2002-2003-de-l-observatoire-des-statistiques-de-l-immigration-et-de-l-integration-haut>

Migrácia s cieľom zlučovania rodín je však v posledných obdobiach stabilná. V roku 2015 dokonca počet imigrantov prichádzajúcich kvôli rodine klesol na približne 89 tisíc (graf 4 -str.28). Imigrácia s cieľom zlučovania rodín prináša pre ekonomiku Francúzska aj pozitíva. Ženy, prichádzajúce predovšetkým z afrických krajín, sa najčastejšie zamestnávajú vo francúzskych domácnostiach na výpomoc pri strážení detí alebo upratovaní, čím umožňujú pracovať kvalifikovanejším Francúzkom. Pri zlučovaní rodín francúzska vláda stanovila kritériá, ktoré musia byť splnené, aby prístup rodín imigrantov bol umožnený. Tieto kritériá sú napríklad: dočasné povolenie na pobyt po dobu najmenej jedného roka, legálne bydlisko vo Francúzsku po dobu 18 mesiacov, zabezpečené ubytovanie, stabilné a dostatočné zdroje na zabezpečenie potrieb rodiny. Okrem toho žiadateľ musí rešpektovať základné princípy, ktorými sa riadi rodinný život vo Francúzsku: monogamia, rovnosť pohlaví, dodržiavanie slobody manželstva, povinnú školskú dochádzku a iné.⁴²

Zaujímavá je však skupina zahraničných študentov vo Francúzsku, ktorá má rastúci charakter (graf 4, str.28). Francúzsko je po Spojených štátoch amerických a Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska, tretou krajinou na svete, ktorá hostí najviac zahraničných študentov. Podľa agentúry Campus France⁴³ študovalo rokoch 2014-2015 vo Francúzsku 298 902 zahraničných študentov, čo reprezentuje 12,1 % zo všetkých študentov.⁴⁴

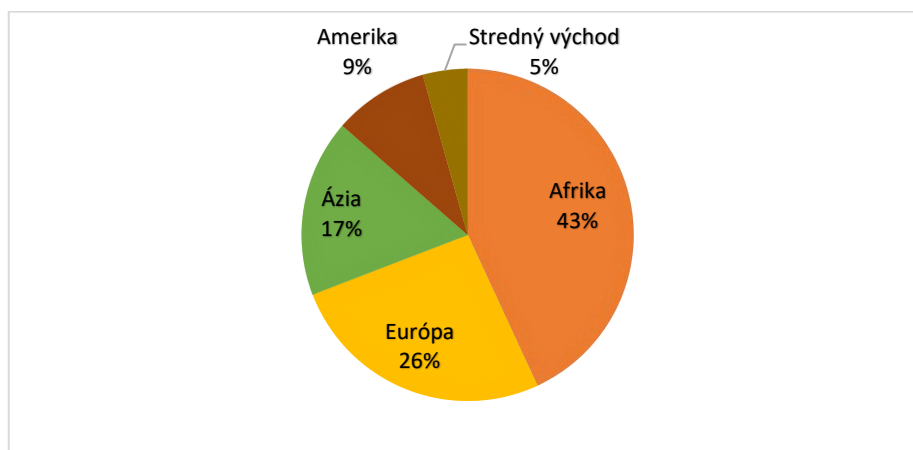
Na grafe 5 (str.30), môžeme vidieť oblasti z ktorých prichádzajú zahraniční študenti. Najsilnejšie zastúpenie má oblasť Afriky, z ktorej sa v rokoch 2014-2015 prisťahovalo viac ako 120 tisíc zahraničných študentov (najmä študenti z Maroka, Tuniska a Alžírsko). Európski študenti tvoria 26 %, čo reprezentuje približne 75 tisíc, z ktorých najväčší počet tvoria talianski, nemeckí a španielski študenti. Tieto počty výrazne ovplyvňuje aj program mobility Erasmus, ktorý umožňuje štúdium členom Európskej únie na zahraničných univerzitách.

⁴² DAMGÉ, M.: Idée reçue sur les migrants (6/6): Le regroupement familial est la porte d'entrée d'une immigration massive. In: *LE MONDE*, [online].2016. [citované 2017-2-20]. Dostupné na internete: http://www.lemonde.fr/les-decodeurs/article/2016/10/12/idee-recue-sur-les-migrants-6-6-le-regroupement-familial-est-la-porte-d-entree-d-une-immigration-massive_5012425_4355770.html

⁴³ Národná agentúra zaoberajúca sa vysokým školstvom a medzinárodnou mobilitou študentov, vedcov a znalcov, ktorá patrí pod Ministerstvo európskych a zahraničných vecí a Ministerstvo pre vysoké školstvo a vedu.

⁴⁴ Campus France, L'essentiel des chiffres clés n°10, [online] 2016. [citované 2017-3-5] Dostupné na internete: http://ressources.campusfrance.org/publi_institu/etude_prospect/chiffres_cles/fr/chiffres_cles_n10_essentiel.pdf

Graf 5 Oblasti a počet zahraničných študentov vo Francúzsku v rokoch 2014- 2015(v %)

Zdroj: Vlastné spracovanie, podľa údajov Campus France, *L'essentiel des chiffres clés n°10*. [online] 2016. [citované 2017-3-5]. Dostupné na internete: http://ressources.campusfrance.org/publi_institu/etude_prospect/chiffres_cles/fr/chiffres_cles_n10_essentiel.pdf

Hoci prisťahovalci z Ázie, ktorí prichádzajú s cieľom štúdia na francúzskych univerzitách tvoria len 17 %, silné zastúpenie majú študenti z Číny, ktorá sa považuje za najväčšieho „exportéra študentov“ a to v počte viac ako 690 tisíc, z ktorých sa približne 30 tisíc zdržuje vo Francúzsku. Skupina imigrantov s cieľom štúdia reprezentuje okolo 40 % všetkých vstupov do Francúzska a je tvorená najmä osobami vo veku od 18-29 rokov.⁴⁵ Zameranie študentov je hlavne v humanitných a ekonomických oblastiach.

Do štvrtej skupiny príčin prílevu zahraničných osôb do Francúzska, zahrňujeme humanitárne dôvody. K humanitárnym motívom môžeme zahrnúť utečencov, azylantov či obeť manželského násillia. Počet osôb prichádzajúcich práve z týchto dôvodov rastie v porovnaní z predchádzajúcimi rokmi a v roku 2015, vydalo Francúzsko viac ako 21 tisíc povolení na pobyt práve z humanitárnych príčin (Graf 4, str.28). V roku 2007 boli najčastejšími humanitárnymi dôvodmi žiadostí povolenia na pobyt, utečenci, azylanti a imigranti so zlým zdravotným stavom. Najviac žiadostí bolo vydaných pre utečencov a to 9 253 v roku 2007 a 11 483 v roku 2014 (graf 4, str.28). V dôsledku krízy na Strednom východe, počty povolení na pobyt z humanitárnych dôvodov rastú rýchlejšie v porovnaní s ostatnými motívmi príchodu do Francúzska. Problém, s ktorým bojuje francúzska vláda je nelegálna migrácia. Menej ako 40 % žiadostí, s cieľom obdržania povolenia na pobyt, je

⁴⁵ Campus France, *L'essentiel des chiffres clés n°10*, [online]. 2016. [citované 2017-3-5] Dostupné na internete: http://ressources.campusfrance.org/publi_institu/etude_prospect/chiffres_cles/fr/chiffres_cles_n10_essentiel.pdf

akceptovaných, avšak títo migranti nie sú z francúzskeho územia vyhostení. Zahraničné osoby zostávajú vo Francúzsku nelegálne, bez postavenia, ochrany alebo iných sociálnych výhod. Nelegálna migrácia vo Francúzsku sa odhaduje na približne 300 tisíc.⁴⁶ Všetci cudzinci majú nárok na príspevky sociálneho zabezpečenia za predpokladu, že pracujú. Ak však požiadajú o azyl, majú nárok na poistenie alebo štátnu lekársku pomoci (AME). Túto pomoc môžu využívať aj osoby, ktoré nepracujú, ale ich stav to vyžaduje, avšak iba v prípade, že žijú na území Francúzska nepretržite po dobu 3 mesiacov. Najčastejšie je táto pomoc poskytovaná ženám a neplnoletým osobám.⁴⁷

Medzi ostatné motívy imigrácie do Francúzska radíme cudzincov prichádzajúcich z dôvodu návštevy alebo vojnových veteránov, či osoby v dôchodkovom veku.

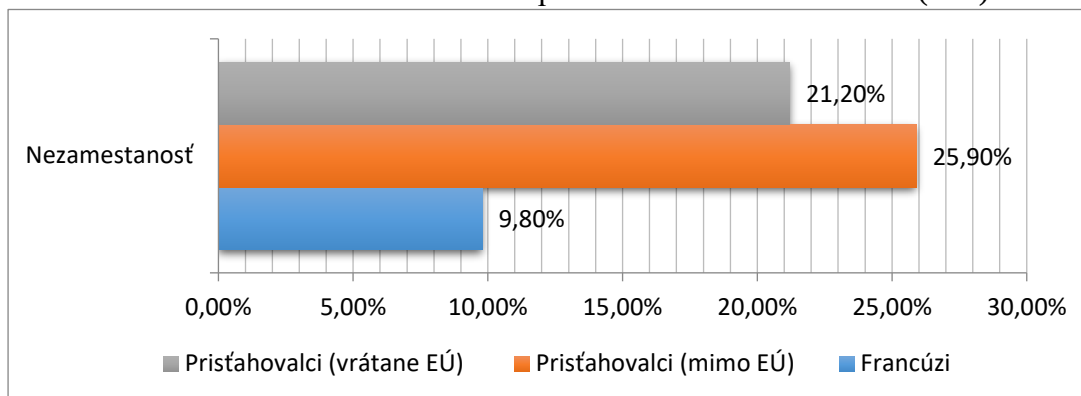
3.2 Dopady imigrácie na ekonomiku Francúzska

Prist'ahovalectvo je často spájané aj s dôsledkami ako klesajúce mzdy či rastúca nezamestnanosť, ale taktiež môžeme považovať za následok imigrácie zvýšenie ponuky práce. S príchodom migrantov do pracovných sektorov sa znižuje hranica minimálnej mzdy, ale taktiež prichádza riziko zníženia množstva pracujúcich a k možnému vzniku nezamestnanosti. Nezamestnanosť vo Francúzsku môžeme rozlišovať v troch kategóriách: francúzski obyvatelia, zahraniční prisťahovalci (okrem prisťahovalcov z EÚ), zahraniční prisťahovalci (vrátane prisťahovalcov z EÚ). Na grafe 6 (str. 32) môžeme vidieť, že v roku 2015 vo Francúzsku dosahovali viac ako dvojnásobne vyššiu nezamestnanosť prisťahovalci zo zahraničia (najmä z krajín Alžírsko, Maroko, Tunisko, Turecko, Portugalsko, Španielsko) v porovnaní s Francúzmi, ktorých úroveň nezamestnanosti bola takmer 10 %.

⁴⁶ MACRON, E.: Immigration et asile. In: *En Marche*. [online] 2016. [citované 2017-3-5] Dostupné na internete: <https://storage.googleapis.com/en-marche-fr/COMMUNICATION/Programme-Emmanuel-Macron.pdf>

⁴⁷ Direction de l'information légale et administrative, Service-public.fr, Aide médicale de l'État(AME). [online] 2017. [citované 2017-3-5] Dostupné na internete: <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F3079>

Graf 6 Nezamestnanosť vo Francúzsku podľa národnosti v oku 2015 (v %)

Zdroj: Vlastné spracovanie, podľa údajov INSEE, *Tableaux de l'économie française, Insee Références- Édition 2017*. [online].2017.[citované 2017-3-8]. Dostupné na internete: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/2569338?sommaire=2587886>

Podľa Ortega, ekonóma pôsobiaceho na City University v Londýne, má imigrácia opačný efekt, a teda, predpokladá, že 10 %-ný nárast imigrácie vedie k vyšším mzdám domácich obyvateľov a že migrácia nielen zvyšuje ponuku práce, ale aj dopyt po spotrebe, ktorý stimuluje aktivitu a vytvára pracovné miesta.⁴⁸ Pre pochopenie javu zvyšujúcich sa miezd domácich obyvateľov, môžeme použiť tvrdenia profesora na Univerzite v Lille, Xaviera Chojnickeho a profesora ekonómie na Univerzite v Paríži, Lionela Ragota, ktorí tvrdia, že vo všeobecnosti imigranti prichádzajúci do Francúzska nie sú vzdelaní, resp. nedosahujú potrebnú kvalifikáciu, a teda nie sú schopní nahradiť kvalifikovanú pracovnú silu. To znamená, že prílev nekvalifikovanej pracovnej sily na trh práce, spôsobuje znižovanie miezd nekvalifikovaných pracovníkov. Na druhej strane, kvalifikovaná pracovná sila sa stáva pomerne vzácnou, a teda mzdy kvalifikovaných pracovníkov sa budú zvyšovať. Pristáhovalci a domáci obyvatelia nemajú zastúpenie v rovnakých sektoroch práce a teda nie sú v konkurencii s natívnym obyvateľstvom, ale budú žiadať o inú prácu.⁴⁹

Pristáhovalectvo je často spojené s nekvalifikovanou pracovnou silou, ktorá tlačí na znižovanie miezd avšak na trhu práce práve takíto pristáhovalci zaberajú neobsadené pracovné miesta v hostiteľskej krajine. Pracovné pozície obsadzované pristáhovalcami sú najmä z terciárneho sektora, resp. v sektore služieb, a to napríklad v hotelierstve, stravovaní či stavebníctve. Imigrácia teda napomáha vytvoriť značnú rovnováhu na trhu práce.

⁴⁸ ORTEGA, J., VERDUGO, G.: Immigration and the Occupation Choice of Natives A Factor Proportions Approach. In: *CEP Discussion Paper No 1043*, s.26, [online] 2011, [citované 2017-3-8] Dostupné na internete : <http://cep.lse.ac.uk/pubs/download/dp1043.pdf>

⁴⁹ TALANCE, M.: Immigration en France, quels impacts sur l'économie? In: *BSI-ECONOMICS*, [online].2016. [citované 2017-3-8]. Dostupné na internete: <http://www.bsi-economics.org/625-immigration-france-impacts-economie>

Francúzsko však z dlhodobého hľadiska obsadzuje imigrantov nie len v oblastiach, ktoré nie sú atraktívne z dôvodu ťažkých pracovných podmienok alebo finančného ohodnotenia, ale ponúka pracovné príležitosti pre odborníkov z oblasti informačných technológií, manažmentu či obchodu.

Okrem pracovného sektora, je prisťahovalectvo často považované za príčinu deficitu štátneho rozpočtu, a to z dôvodu čerpania sociálnych dávok a výhod imigrantmi. Francúzsko je vo všeobecnosti považované za sociálnu krajinu, ktorá ponúka cudzincom sociálnu pomoc, ktorá je často využívaná a pre prisťahovalcov predstavuje príjem mnohokrát vyšší ako v ich domovskej krajine. Cudzinci, ktorí získajú právo na pobyt, ale aj občania Európskej únie majú nárok na sociálne dávky ako napríklad: rodinné prídavky, príspevky pre zdravotne hendikepovaných, všeobecné zdravotné poistenie či príjem na základe aktívnej solidarity (RSA⁵⁰).

Alois Navarro, asistent v Európskom parlamente, v článku pre *LesEchos* uvádza, že pri použití údajov Organizácie pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj (ďalej len OECD) a INSEE v období 1984-2003, zistíme, že 1 % nárast legálnych prisťahovalcov do Francúzska viedol k poklesu HDP na obyvateľa o 0,17 % a taktiež spôsobil zvýšenie nezamestnanosti o 0,3 %.⁵¹ Existujú však teórie, ktoré predpokladajú pozitívne vplyvy imigrácie. V tejto súvislosti sa za imigrácia považuje za pozitívny faktor hospodárskeho rastu, kvôli zvyšujúcemu sa dopytu a následnej spotrebe po tovare a službách v krajine.

Podľa francúzskeho ekonóma Gérarda Cornilleau, zníženie nákladov práce je prínosom pre zamestnávateľov, ale aj spotrebiteľov z dôvodu zníženia cien tovarov a služieb vyplývajúcich z miezd.⁵² Môžeme konštatovať, že ekonomické dopady sú závislé na úrovni profesionálnych zručností prisťahovalcov, stavu pracovného trhu v hostiteľskej krajine a v neposlednom rade čase, ktorý je potrebný na integrovanie prisťahovalcov do pracovného trhu v hostiteľskej krajine.

⁵⁰ Revenu de solidarité active- príjem určený na doplnenie príjmu z pracovnej činnosti pre osoby staršie ako 25 rokov s nedostatočnými zdrojmi, so snahou zabezpečiť minimálny príjem a podporu profesionálnej činnosti.

⁵¹ NAVARRO, A.: Quel est l'impact économique de l'immigration? In: *LesEchos.fr*, [online]2016. [citované 2017-3-10] Dostupné na internete: <https://www.lesechos.fr/idees-debats/cercle/cercle-159834-quel-est-l-impact-economique-de-limmigration-2022729.php>

⁵² RAIM, L.: Le vrai rôle de l'immigration dans l'économie française. In: *L'express*. [online] 2010. [citované 2017-3-15] Dostupné na internete: http://lexpansion.lexpress.fr/actualite-economique/le-vrai-role-de-l-immigration-dans-l-economie-francaise_1400959.html

3.3 Migrácia pracovných síl vo Francúzku

Migrácia pracovných síl, nazývaná aj ekonomická migrácia alebo pracovná migrácia skúma pohyb pracovných síl s ekonomickým motívom (vyšší zárobok, lepšie pracovné uplatnenie, neschopnosť nájsť prácu v domácej krajine). Pracovní migranti sa sústreďujú v rozličných ekonomických odboroch, od nízko kvalifikovaných prác po vysoko sofistikované práce.⁵³

Francúzsko bolo považované za jedného z najväčších prijímateľov migrantov a to najmä z dôvodu koloniálnej moci v minulosti, ekonomickej vyspelosti, ale taktiež vysokej atraktívnosti pre zahraničných prisťahovalcov. V 19. storočí skúmame silnejší vplyv pracovnej migrácie v textilnom, železiarskom, baníckom a stavebníckom priemysle, ktorý vyvrcholil v 20. storočí, kedy francúzske spoločnosti v oblasti stavebníctva a automobilového priemyslu profitovali z nekvalifikovanej a lacnejšej pracovnej sily zo zahraničia. Už v tomto období môžeme pozorovať značné sociálne rozdielnosti medzi francúzskou a zahraničnou pracovnou silou a diskrimináciu s tým spojenú.

V roku 2010, 17 700 migrantom bol umožnený pobyt na území Francúzska s cieľom pracovať na tomto území: 16 000 na trvalý pracovný pomer, 600 na dočasný pracovný pomer a 1000 ako sezónni zamestnanci.⁵⁴ V roku 2012 Ministerstvo práce, zamestnanosti a zdravia vo Francúzsku vydalo dokument, v ktorom sa zaoberá pracovnou migráciou a tvrdí, že v roku 2011 žili vo Francúzsku 4 milióny imigrantov vo veku 15-64 rokov, čo predstavuje 10 % populácie v produktívnom veku. Narodených v Európskej únii bolo 30 %, 31 % pochádzalo zo Subsaharskej Afriky a 24 % z európskych krajín mimo EÚ alebo iného kontinentu, okrem Afriky.⁵⁵ Prisťahovalci z Afriky (Maroko, Alžírsko, Tunisko) boli mladší ako prisťahovalci európskeho pôvodu, ktorých vek sa pohybuje v rozmedzí 41-43 rokov. Marockí, alžírski alebo tureckí pracujúci na francúzskom území sa pohybovali vo veku 21-23 rokov.

⁵³ BOLEČEKOVÁ, M.: Migračná politika, 2010, s.20

⁵⁴ INSEE Références: Fiche thématique, Flux d'immigration. [online] 2011. [citované 2017-3-10] Dostupné na internete: file:///C:/Users/pc/Downloads/IMMFRA12_h_Flot2_flu.pdf

⁵⁵ Ministère du Travail, de l'Emploi, de la Formation professionnelle et du Dialogue social, Dares Analyses 2012-077- Emploi et chômage des immigrés en 2011, [online] 2012. [citované 2017-3-10] Dostupné na internete: <http://dares.travail-emploi.gouv.fr/IMG/pdf/2012-077-2.pdf>

Podľa INSEE, v roku 2015 sa 2 841 400 prisťahovalcov sa radilo do skupiny ekonomicky aktívneho obyvateľstva (pracujúci, starší ako 15 rokov a nezamestnaní).⁵⁶ Najčastejšie zastúpenie mali v oblasti vedeckých, technických a administratívnych služieb, ale taktiež v stavebníctve a hotelierstve. Z celkového počtu 28 726 500 aktívne činných osôb tak imigranti predstavovali približne 9,8 %, pričom viac ako 2 milióny pochádzali z krajín mimo Európskej únie.⁵⁷ Imigranti sú mnohokrát ovplyvňujú dĺžku pracovného času, pretože pracujú častejšie a navyše, v niektorých prípadoch sú považovaní za kvalifikovanejších a aktívnejších v porovnaní s domácim obyvateľstvom.

V tabuľke 1 môžeme vidieť rozdelenie ekonomicky aktívnej populácie migrantov podľa odvetví, v ktorých pracujú. Prisťahovalci majú najsilnejšie zastúpenie v odvetviach nevyžadujúcich kvalifikáciu či vysokoškolské vzdelanie a sú to najmä prisťahovalci, ktorí pochádzajú z krajín mimo Európskej únie. Imigranti, ktorí prichádzajú z krajín Európskej únie zastupujú posty s väčšou kvalifikáciou, ako napríklad manažéri, obchodníci či sprostredkovatelia.

Tabuľka 1 Rozdelenie ekonomicky aktívnej populácie podľa pracovných sektorov (údaje z roku 2015)

Pracovné odvetvia –Prisťahovalci		Ekonomicky aktívna populácia (v tisícoch)
1.	Robotníci	900,3
2.	Zamestnanci, úradníci	852,9
3.	Pedagogickí zamestnanci	417,4
4.	Manažéri, odborníci ,vedci,	352,2
5.	Remeselníci, obchodníci a podnikatelia	228,6
6.	Poľnohospodári	8,6
7.	Nezistené	12,8
8.	Nezamestnaní, ktorí nikdy nepracovali	68,6
	SPOLU	2841,5

Zdroj: Vlastné spracovanie, podľa údajov INSEE, La population active occupée en 2015.[online].2016.[citované 2017-3-12]. Dostupné na internete: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/2045150?sommaire=2045174>

Viac ako 30 % prisťahovalcov sa zaradzujú do skupiny robotníkov, ktorí najčastejšie pracujú v priemysle, stavebníctve, v skladoch alebo v prepravných spoločnostiach. Pri definovaní 2. bodu pracovného odvetvia, a to zamestnanci, úradníci, chápeme pracovníkov

⁵⁶ Insee Résultats: Enquête emploi en continu, La population active occupée en 2015, [online]. 2016. [citované 2017-3-12] Dostupné na internete: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/2045150?sommaire=2045174>

⁵⁷ Ibid.

vo verejných službách, policajtov a vojakov, zamestnancov vo firmách a servisných pracovníkov. V prvých dvoch skupinách majú najsilnejšie zastúpenie prisťahovalci z krajín mimo EÚ, a to predovšetkým z afrických krajín. V tretom odvetví však môžeme pozorovať vyrovnanie počtu prisťahovalcov aj z krajín EÚ. V tomto odvetví prisťahovalci pracujú v školstve, ako odborní asistenti v zdravotníctve alebo sociálnych službách, technici, ale taktiež tu zaraďujeme administratívnych pracovníkov. Ďalšie dve skupiny, vyžadujú vyššiu kvalifikáciu pracovníkov a v tomto sektore pracujú predovšetkým Francúzi, ktorí zastupujú pozície inžinierov, manažérov, profesorov, vedcov, obchodníkov a taktiež vedúce pozície vo firmách.

3.4 Remitencie z Francúzska

Remitencie predstavujú jeden z najdôležitejších zdrojov príjmu pre rozvojové krajiny. Sú to transfery finančných prostriedkov, ktoré migranti posielajú do krajiny svojho pôvodu a sú určené na podporu príbuzných. Tieto peniaze pomáhajú príbuzným migrantov pokryť základné výdavky na život, náklady na bývanie, zdravotné služby, a vzdelanie. Z dôvodu rapídneho rastu počtu migrantov v posledných rokoch sa zvyšovalo aj množstvo finančných prostriedkov, ktoré migranti posielali svojim rodinám a to až na úroveň 552,3 mld USD v roku 2015, čo predstavuje trojnásobne väčšie množstvo ako objem rozvojovej pomoci. Tento prílev peňazí tvorí viac ako 10 % HDP za rok približne v 25 rozvojových krajinách.⁵⁸

Podľa Eurostatu, remitenciami nemyslíme len osobné transfery peňažných prostriedkov, ale aj kompenzácie zamestnancov, resp. transfery, od osôb pracujúcich v zahraničí menej ako rok. Kým osobné transfery (prevody zasielané migrantami do svojich domovských hospodárstiev) všeobecne vykazujú čistý odlev v rámci krajín EÚ, resp. viac odlevov než príjmov, druhá skupina, odmeny zamestnancov (zamestnanci pracujúci v iných štátoch, na základe krátkodobej pracovnej zmluvy, z dôvodu sezónnej práce, alebo cezhraničného dochádzania) ukazujú čistý príliv.⁵⁹

Francúzsko bolo v roku 2006 piatou krajinou v rámci EÚ, z ktorej odchádzalo najviac peňazí, v podobe finančných transferov migrantov. Z Francúzska plynuli remitencie

⁵⁸ Migration and Remittances, Factbook 2016, Third Edition. World Bank group, [online].2016. [citované 2017-3-18]. Dostupné na internete: <https://siteresources.worldbank.org/INTPROSPECTS/Resources/334934-1199807908806/4549025-1450455807487/Factbookpart1.pdf>

⁵⁹ OBRZUT, R.: Personal remittances statistics, In: *Eurostat Statistics Explained*. [online].2016. [2017-3-18] Dostupné na internete: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Personal_remittances_statistics

v hodnote 2,4 miliardy €, z ktorých 1,1 miliardy v rámci krajín EÚ a 1,4 miliardy mimo EÚ. Hlavnými finančnými koridormi v roku 2004 boli Francúzsko-Maroko a Francúzsko-Portugalsko.⁶⁰

V roku 2014 odišlo z 45 európskych krajín viac ako 109,4 mld USD v podobe finančných prostriedkov migrantov pre ich rodiny v zahraničí, pričom viac ako dve tretiny (72,9 mld USD) putovali do rozvojových krajín mimo Európu (Afrika, Ázia, Latinská Amerika, Blízky východ)⁶¹. Francúzsko sa v tomto roku umiestnilo na štvrtom mieste, s 10,5 mld USD, ktoré putovali príbuzným migrantov, prevažne do bývalých francúzskych kolónií v Afrike (Alžírsko, Maroko, Madagaskar, Senegal, Tunisko), ale taktiež do Libanonu a Vietnamu. Francúzsko je jednou z európskych krajín s najvyššími bankovými prevodnými poplatkami (minimálne 10,7 %) pre transfer peňazí do krajín mimo EÚ⁶² avšak má tendenciu sa znižovať a v roku 2017 dosahujú poplatky v priemere 6,97 %.⁶³

Hoci prevažná časť remitencií prúdi do rozvojových krajín, práve rastúce príjmy od občanov EÚ, ktorí krátkodobo pracujú v zahraničí (sezónne práce, cezhraničné dochádzanie) spôsobujú, že niektoré krajiny EÚ, ako Francúzsko či Nemecko, sa stávajú prijímateľmi remitencií. Kým odliv z krajín EÚ z dôvodu osobných transferov bol v roku 2015 vo výške 31,3 mld EUR, prílev peňažných prostriedkov vďaka odmenám zamestnancov predstavoval 32,7 mld EUR.⁶⁴

V roku 2015 sa Francúzsko umiestnilo na druhom mieste vysielajúcich ekonomík v rámci krajín EÚ (za Nemeckom), s 11,4 % z celkového počtu odchádzajúcich peňažných prostriedkov migrantov do zahraničia. Tieto remitencie putovali do Maroka (1,8 mld EUR), Portugalska (1,1 mld EUR) či Španielska (0,9 mld EUR).⁶⁵

Na druhej strane, sa Francúzsko v tomto roku stalo najväčším prijímateľom remitencií vo výške 20,5 % z celkového počtu prichádzajúcich remitencií do EÚ, a to najmä

⁶⁰ Migranti v EÚ poslali domov asi 26 mld eur, In: *euractiv.sk* [online]. 2007. [citované 2017-3-18] Dostupné na internete: <https://euractiv.sk/clanky/mobilita/migranti-v-eu-poslali-domov-asi-26-mld-eur/>

⁶¹ Travailleurs migrants et transferts de fonds: Marché et flux européens. Fonds international de développement agricole(FIDA). [online]. 2015. [citované 2017-3-20] Dostupné na internete: https://www.ifad.org/documents/10180/3594696/money_europe_f.pdf/73fc52bc-0f96-470c-92e5-0c40cf08c94d

⁶² Travailleurs migrants et transferts de fonds: Marché et flux européens. Fonds international de développement agricole(FIDA). [online]. 2015. [citované 2017-3-20] Dostupné na internete: https://www.ifad.org/documents/10180/3594696/money_europe_f.pdf/73fc52bc-0f96-470c-92e5-0c40cf08c94d

⁶³ The World Bank, Remittance Price Worldwide, [online]. 2016. [citované 2017-3-20]. Dostupné na internete: https://remittanceprices.worldbank.org/sites/default/files/rpw_report_march_2017.pdf

⁶⁴ OBRZUT, R.: Personal remittances statistics, In: Eurostat Statistics Explained. [online]. 2016. [citované 2017-3-20]. Dostupné na internete: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Personal_remittances_statistics

⁶⁵ Ibid.

vd'aka významným tokom zo susedných krajín. Do Francúzska prúdili peňažné prostriedky zo Švajčiarska (11,1 mld EUR), Luxemburska (4,7 mld EUR), Nemecka (2,8 mld EUR) a Belgicka (1,9 mld EUR).⁶⁶ Dôvodom prílevu finančných prostriedkov do Francúzska, je už spomínaná krátkodobá pracovná migrácia do susedných krajín.

⁶⁶ OBRZUT, R.: Personal remittances statistics, In: *Eurostat Statistics Explained*. [online].2016. [citované 2017-3-20] Dostupné na internete: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Personal_remittances_statistics

4 ŽENSKÁ IMIGÁCIA VO FRANCÚZSKU A INTEGRÁCIA NA PRACOVNÝ TRH

V tejto kapitole sa zameriame na postavenie žien vo francúzskej spoločnosti, sektory práce a rozdiely v motívoch príchodu do Francúzska. Od roku 2008 prevažuje ženská migrácia medzi prisťahovalcami, avšak podmienky pre prisťahovalkyne sú stále ťažké a spojené s diskrimináciou. Forma a motívy ženskej migrácie sa zmenili, aj keď rodinné dôvody stále pretrvávajú a sú najsilnejším dôvodom imigrácie do Francúzska, čoraz viac môžeme pozorovať ženy, prichádzajúce do Francúzska samostatne, s cieľom študovať alebo pracovať.

Ako sme už spomínali v prvej kapitole, ženská imigrácia do Francúzska sa rozvíjala až 50. rokoch 20. storočia. Mužov, prichádzajúcich do Francúzska s cieľom nájsť si prácu a vytvoriť zázemie pre život, nasledovali aj ženy, ktoré sa k nim pripájali po dlhých rokoch odlúčenia. Ženy emigrovali do zahraničia samostatne s cieľom nájsť si zamestnanie, ako napríklad Španielky v roku 1950, ale vo väčšine prípadov prichádzali za svojimi manželmi, ktorí vo Francúzsku pracovali. V dôsledku rekonštrukcie zdevastovaného Francúzska po 2. svetovej vojne, mali muži majoritnejšie zastúpenie a vyplňali medzery na pracovnom trhu. Po roku 1974, kedy štát pozastavil pracovnú migráciu do Francúzska, dôvody príchodu boli čoraz viac naviazané na rodinné väzby.⁶⁷ V tomto období iba 16 % žien prišlo do Francúzska bez svojho manžela, v porovnaní s rokom 2011, kedy to bolo viac ako 42 %.⁶⁸ Ako uvádza Hania Zlotnik, riaditeľka Odboru pre ekonomické a sociálne otázky OSN (DESA), do 80. rokov, boli mužskí migranti považovaní za hlavných ekonomických hráčov, pričom ženy ich len pasívne nasledovali a ich úlohou bolo udržiavať tradície a starostlivosť o rodinu. Taktiež hovorí, že hoci stále mnoho žien migruje v sprievode svojho manžela, ženská imigrácia sa vyvíja a ženy opúšťajú domovské krajiny samostatne, aby si našli prácu v zahraničí.⁶⁹ Dôvody príchodu neboli naviazané len na rodinné väzby, ale práve naopak

⁶⁷ Musée de l'histoire de l'immigration, : Les migrations de femmes sont-elles différentes de celles des hommes? [online] 2007. [citované 2017-4-2] Dostupné na internete: <http://www.histoire-immigration.fr/questions-contemporaines/les-migrations/les-migrations-de-femmes-sont-elles-differentes-de-celles>

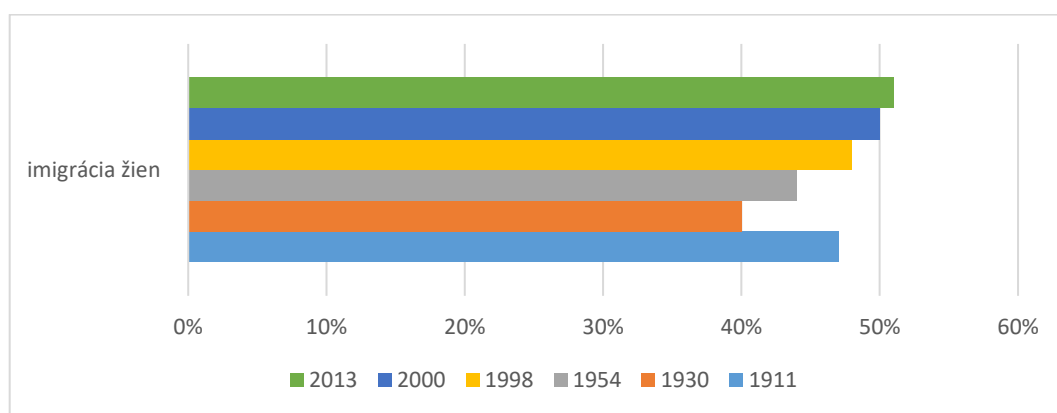
⁶⁸ NOBLECOURT, O.: L'égalité pour les femmes migrantes, Ministère des droits des Femmes, [online].2014. [citované 2017-4-2]. Dostupné na internete: <http://www.ladocumentationfrancaise.fr/var/storage/rapports-publics/144000126.pdf>

⁶⁹ DESAI, V., POTTER, R.B.: Development studies, The companion to Development Studies, 3.vydanie, 2014. Citované podľa: ZLOTNIK, H.: Migration and the family: The female perspective. In: Asian Pacific Migration Journal, 1995., s. 253-271.

snaha o emancipáciu, zlepšenie sociálnych alebo profesionálnych možností, získanie skúseností, ale taktiež lepšie príležitosti, a to najmä pre absolventky, sa stali veľmi dôležitými faktormi imigrácie do Francúzska.

V roku 1982 prišlo do Francúzska približne 4,03 milióna prisťahovalcov, z ktorých 1,86 milióna boli ženy (približne 46 %).⁷⁰ V roku 2013, ženy zastupovali 51 % z celkového počtu migrantov vo Francúzsku (5,7 milióna), čo reprezentuje približne 150 000 viac žien ako mužov, v porovnaní s rokom 1930, kedy percento žien imigrujúcich do Francúzska, bolo približne 40 % (graf 7).

Graf 6 Ženská imigrácia vo Francúzsku v 20. storočí (v %)

Zdroj: Vlastné spracovanie, podľa údajov INED, *Population&Société, Les immigrés en France: en majorité des femmes*. [online]. 2013. [citované 2017-4-8]. Dostupné na internete: https://www.ined.fr/fichier/s_rubrique/203/population_societes_2013_502_immigres_femmes.fr.pdf

Čoraz viac a viac žien, či už mladých, slobodných alebo majúcich rodinu, opúšťa svoju domovskú krajinu s cieľom nájsť si prácu alebo sa usadiť, najčastejšie na dlhšie obdobie, prípadne natrvalo. Táto skutočnosť môže byť vysvetlená dvoma faktormi, vplyvujúcimi na emigráciu žien. Prvým z nich je fakt, že ženy emigrujú s túžbou získať väčšiu nezávislosť a slobodu ako v domovskej krajine. Druhým faktorom je často vyššia kvalifikácia žien ako mužov v sektoroch, v ktorých je nedostatok pracovnej sily, ako napríklad zdravotníctvo, školstvo alebo v sociálnych službách.⁷¹ V neposlednom rade, podiel migrujúcich žien sa zvyšuje aj z dôvodu štúdia v zahraničí. Vzhľadom na to, že existujú značné rozdiely v prístupe ku vzdelaniu medzi dievčatami a chlapcami v domovských krajinách migrantov,

⁷⁰ INED, *Population immigrée et étrangère*, [online]. 2015. [citované 2017-4-5]. Dostupné na internete: <https://www.ined.fr/fr/tout-savoir-population/chiffres/france/immigres-etranagers/population-immigree/>

⁷¹ Musée de l'histoire de l'immigration, *Les migrations de femmes sont-elles différentes de celles des hommes?* [online]. 2007. [citované 2017-4-8]. Dostupné na internete: <http://www.histoire-immigration.fr/questions-contemporaines/les-migrations/les-migrations-de-femmes-sont-elles-differentes-de-celles>

ženská emigrácia je spojená aj s cieľom absolvovania vysokoškolského štúdia v zahraničí, a to bez *genderovej* diskriminácie. Ženy, rovnako ako muži prichádzajú do Francúzska s úmyslom dokončenia tretieho stupňa vysokoškolského štúdia alebo zlepšenia kvalifikácie v ich odbore.

Podľa štúdií Národného inštitútu pre demografické štúdie (ďalej INED), v roku 2008, ženy prichádzajúce do Francúzska samostatne, pochádzali najčastejšie z Európy a predstavovali 65 % z celkového počtu prisťahovalcov z Európskej únie (okrem Španielska, Talianska a Portugalska), ale taktiež bol pozorovateľný vysoký rast ženskej migrácie z afrických krajín (stredná Afrika a krajiny Guinejského zálivu) so zastúpením až 57 % z celkového počtu imigrantov.⁷² Na druhej strane zastúpenie žien z Turecka (46 %), Maroka (48 %) či Tuniska (48 %), bolo nižšie v porovnaní z mužmi. Tento jav je spôsobený najmä nerovnoprávnym postavením žien v spoločnosti.⁷³ Silné zastúpenie majú aj prisťahovalkyne z Číny, ktoré zastupovali v roku 2013, 59 % z celkového počtu prisťahovalcov z Ázie a dôvody ich príchodu boli najmä študijné.⁷⁴

V tabuľke 2 (str. 42), môžeme vidieť najčastejšie motívy príchodu žien do Francúzska, na základe vydávaných povolení na pobyt od roku 2006 po 2014. Najsilnejším motívom žiadostí o povolenia na pobyt sú rodinné motívy, vidíme že pri porovnaní roku 2006 a 2014, rodinné motívy vstupu na francúzske územie ostávajú stabilné. Z dôvodu zlučovania rodín, imigrujú do Francúzska ženy najmä z afrických krajín, najčastejšie ovplyvňované kultúrou a sociálnym postavením v rodine. V týchto krajinách majú muži autonómiu rozhodovania. Keď sa muž rozhodne opustiť krajinu, manželka a rodina ho z dôvodu spoločného spolužitia nasledujú, mnohokrát v neskoršom časovom horizonte. Ak sa však žena rozhodne emigrovať bez súhlasu svojej rodiny, je vylúčená zo spoločnosti a stráca aj svoju rodinu, čo spôsobuje oveľa ťažšie podmienky pre ženy, ktoré chcú emigrovať z domovských krajín v dôsledku štúdia alebo práce v zahraničí.

⁷² SARRET, C.: La nouvelle immigration des femmes en France. In: *Tv5monde*, [online]. 2013. [citované 2017-4-8]. Dostupné na internete: <http://information.tv5monde.com/terriennes/la-nouvelle-immigration-des-femmes-en-france-2986>

⁷³ BEAUCHEMIN, C., BORREL, C., RÉGNARD C.: Les immigrés en France: en majorité des femmes. N°502, [online]. 2013 [citované 2017-4-10]. Dostupné na internete: https://www.ined.fr/fichier/s_rubrique/203/population_societes_2013_502_immigres_femmes.fr.fr.pdf

⁷⁴ INSEE Références- Édition 2017, Femmes et hommes, l'égalité en question [online]. 2017. [citované 2017-4-12]. Dostupné na internete: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/2586548>

Tabuľka 2 Motívy žiadostí o povolenie na pobyt vo Francúzsku- ženy (v ks)

Počet všetkých vydaných povolení na pobyt vo Francúzsku (ženská imigrácia)									
Motívy žiadosti	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
A. Ekonomické	5 555	7 102	7 629	7 740	8 402	8 739	8 733	8 674	7 000
B. Rodinné	59 162	53 518	52 914	54 393	53 713	51 506	55 345	59 707	59 479
C. Študijné	24 343	24 950	27 184	30 961	35 120	35 546	32 435	33 853	34 210
D. Ostatné	6 215	6 010	5 739	6 634	6 846	6 875	7 366	8 681	9 118
E. Humanitárne	7 758	7 394	8 130	8 429	7 942	7 852	8 291	8 405	9 820
Celkový súčet	103 033	98 974	101 596	108 157	112 023	110 518	112 170	119 320	119 627

Zdroj: Vlastné spracovanie, podľa údajov Ministère de l'intérieur, L'admission au séjour-les titres de séjour [online].2016.[citované 2017-4-8]. Dostupné na internete: <http://www.immigration.interieur.gouv.fr/Info-ressources/Donnees-statistiques/Donnees-de-l-immigration-de-l-asile-et-de-l-acces-a-la-nationalite-francaise/Archives/Statistiques-publiees-en-janvier-2016/L-admission-au-sejour-les-titres-de-sejour>

Často však prisťahovalkyne prichádzajúce z rodinných dôvodov, pracujú vo Francúzsku, no zastupujú pozície nevyžadujúce potrebnú kvalifikáciu či vysokoškolské vzdelanie. Ďalšími príčinami príchodu je imigrácia z dôvodu štúdia, ktorá má rastúcu tendenciu a to najmä z dôvodu vysokej atraktivity Francúzska pre zahraničných študentov nie len z Európy ale aj Afriky či Ázie. Humanitárne príčiny prílevu žien do Francúzska, sú spojené s politickými nepokojmi na Strednom východe.

Rozhodli sme sa zamerať na ekonomické motívy príchodu žien do Francúzska. V roku 2006, bolo vydaných viac ako 5 tisíc povolení na pobyt pre ženy, ktoré prišli do Francúzska s cieľom pracovať. V roku 2013 tento počet dosiahol viac ako 8,6 tisíc. Ženy migrujúce z pracovných dôvodov hrajú kľúčovú úlohu na trhu práce a významne prispievajú do hospodárstva v hostiteľskej krajine. Kým muži pracujú v rôznych hospodárskych odvetviach, ženy sa sústreďia najmä v sektore služieb, napríklad ako opatrovatelky, sociálne alebo zdravotné pracovníčky, upratovačky, ale taktiež vo výrobe.

4.1 Pracovná imigrácia žien vo Francúzsku

Imigrácia žien nebola primárne orientovaná na získanie zamestnania ako pri mužoch. Ženy sa sústredili skôr na rodinu a starostlivosť o deti. Najmä ženy prichádzajúce zo Severnej Afriky a Ázie dosahovali vyšší stupeň nezamestnanosti, zatiaľ čo ženy z Európy

a Subsaharskej Afriky sa mierou zamestnanosti približovali domácim Francúzskam. V tejto súvislosti je dôležité informovať o vývoji zamestnanosti žien podľa pracovných sektorov. Na jednej strane máme skupiny imigrantiek pracujúcich v odvetviach vyžadujúcich kvalifikovanú pracovnú silu a na druhej strane zamestnania nevyžadujúce kvalifikáciu, alebo vysokoškolské vzdelanie. Problém, ktorý sa vynára so ženskou migráciou vo Francúzsku, je diskriminácia a často ťažšie pracovné podmienky a možnosti nájsť si prácu. Mnoho žien hľadajúcich prácu vo Francúzsku majú problémy s uznávaním vysokoškolského titulu získaného v domovskej krajine a sú nútené prijať prácu nevyžadujúcu kvalifikáciu alebo vysokoškolský diplom. Imigrujúce ženy sa koncentrujú najmä v sektore služieb a pracujú ako servisné pracovníčky v domácnostiach, hoteloch či reštauráciách, a tieto pozície mnohokrát predstavujú prvé pracovné skúsenosti vo Francúzsku. Pracovné podmienky sú v mnohých prípadoch ťažké, bez rešpektovania práv jednotlivca a Zákonníka práce.⁷⁵

Miera ekonomickej aktivity⁷⁶ prísťahovalkyň vo Francúzsku bola v roku 2005 na úrovni 55,3 % v porovnaní s mužmi 77,4 %. V roku 2015, miera ekonomickej aktivity u žien stúpla na úroveň 57,8 %, čo je rast o viac ako 2 %. Pre porovnanie s mužmi, ktorí zaznamenali minimálny rast na úrovni 77,9 %.⁷⁷ Tento jav môžeme vysvetliť najmä neskorším nástupom ženskej migrácie vo Francúzsku a tým spôsobený možný rýchlejší rast miery ekonomickej aktivity, ale zmenou spôsobu života žien v imigrantskej spoločnosti.

V prílohe A, tabuľke 1, vidíme ekonomicky aktívnu populáciu žien podľa krajín pôvodu v rokoch 2004, 2009 a 2011. Na základe tejto tabuľky môžeme konštatovať, že prísťahovalkyne z Európy sú ekonomicky aktívnejšie, a taktiež ženy prichádzajúce z krajín EÚ-28 (okrem Portugalska) dosahujú vyššiu kvalifikáciu, resp. sú vzdelanejšie. Ako príklad môžeme použiť krajiny Portugalsko a Taliansko. Migrácia z Portugalska má klesajúci charakter. V prílohe B, tabuľke 2 vidíme, že imigrantky z Portugalska sú menej kvalifikované a len 5 % z nich dosahuje vysokoškolské vzdelanie. Najväčšie zastúpenie majú v pracovných sektoroch nevyžadujúcich kvalifikáciu, a pracujú v priemysle, v skladoch alebo v poľnohospodárstve. Na druhej strane až 93 % žien prichádzajúcich z Talianska dosahuje minimálne stredoškolské vzdelanie a viac ako 45 % má akademický

⁷⁵ NOBLECOURT, O.: L'égalité pour les femmes migrantes, Ministère des droits des Femmes, str. 16-17 [online]. 2014. [citované 2017-4-12]. Dostupné na internete: <http://www.ladocumentationfrancaise.fr/var/storage/rapports-publics/144000126.pdf>

⁷⁶ Percentuálny podiel osôb patriacich do pracovnej sily k celkovému počtu osôb, ktoré majú 16-54 rokov

⁷⁷ INSEE Références- Édition 2017, Femmes et hommes, l'égalité en question. [online]. 2017. [citované 2017-4-12] Dostupné na internete: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/2586548>

titul. Pracovné pozície zastupované imigrantkami z Talianska sú vo vedúcich pozíciách vyžadujúcich kvalifikáciu a vysokoškolské vzdelanie, vo verejnom sektore, administratíve, v odchodných firmách alebo priemysle, ale taktiež mnoho z nich zastupujú pozície manažérok.(príloha B, tabuľka 2).⁷⁸

Ženská migrácia z Afriky má menšie zastúpenie v pracovných sektoroch, aj keď ako môžeme vidieť v prílohe A, tabuľke 1, v rozmedzí rokov 2004-2011 má rastúci charakter. V prílohe B, tabuľke 2 vidíme, že dosiahnuté vysokoškolské vzdelanie žien prichádzajúcich z afrických krajín je v priemere 20 %. Najvyššie vysokoškolské vzdelanie dosiahli prisťahovalkyne z Tuniska (29 %).⁷⁹ Z dôvodu nízkeho dosiahnutého vzdelania sa africké imigrantky zamestnávajú na pozíciách nevyžadujúcich kvalifikáciu.(príloha C, obr. 1)

Zaujímavé je postavenie prisťahovalkýň z Turecka. Tieto ženy neprichádzajú do Francúzska z ekonomických príčin, ale s cieľom zlučovania rodín. V prílohe A, tabuľke 1 môžeme pozorovať klesajúci trend ekonomickej aktivity v rokoch 2004-2011, z 35,4 % na 28 %.⁸⁰ Menej ako 25 % žien prichádzajúcich z Turecka má ukončené stredoškolské vzdelanie a iba 5 % dosiahlo vysokoškolské vzdelanie (príloha B, tabuľka 2). Turecké ženy sú zamestnané v obchodoch, továrňach, priemysle a zastupujú pozície nevyžadujúce kvalifikáciu. V roku 2011, to boli práve prisťahovalkyne z Turecka, ktoré dosahovali najvyššie percento nezamestnanosti v kategórii žien prisťahovaných do Francúzska, a to viac ako 55 %. Najnižšie percento nezamestnanosti, vo výške 20 %, dosiahli prisťahovalkyne z Talianska a Španielska. (príloha C, obr.2).⁸¹

Aktivita prisťahovalkýň sa zvyšuje aj s dosiahnutým vzdelaním, resp. vyšším stupňom kvalifikácie. Práve kvalifikácia uľahčuje prístup na trh práce. Z tohto dôvodu majú imigrantky z tretích krajín nevýhodu oproti vzdelanejším európankam. Dôležité je spomenúť aj rozdielnosť v ekonomickej integrácii žien na francúzskom trhu práce. Miera ekonomickej aktivity prisťahovalkýň sa postupne zvyšuje v závislosti od dĺžky pobytu na území Francúzska, a to bez ohľadu na úroveň kvalifikácie. Iba 47 % žien s dĺžkou pobytu

⁷⁸ Ministère de l'intérieur DSED, *Les femmes immigrées installées en France depuis moins de 10 ans*. [online]. 2015. [citované 2017-4-8]. Dostupné na internete: <http://www.immigration.interieur.gouv.fr/Info-ressources/Actualites/Focus/Les-femmes-immigrees-installees-en-France-depuis-moins-de-10-ans>

⁷⁹ Ibid.

⁸⁰ Ibid.

⁸¹ Ministère de l'intérieur (Ministerstvo vnútra), DSED, *Les femmes immigrées installées en France depuis moins de 10 ans*. [online]. 2015. [citované 2017-4-8]. Dostupné na internete: <http://www.immigration.interieur.gouv.fr/Info-ressources/Actualites/Focus/Les-femmes-immigrees-installees-en-France-depuis-moins-de-10-ans>

v rozmedzí 4-7 rokov, je ekonomicky aktívnych v porovnaní s 79 % u mužov.⁸² So zvyšujúcim sa vekom a dĺžkou pobytu sa rozdiely medzi mužskou a ženskou skupinou imigrantov zmenšujú. Tento rozdiel je determinovaný rozdielom v spôsobe integrácie po dobu prvých rokov. Imigranti sú často po dobu prvých rokov ekonomicky neaktívnymi z dôvodu štúdia alebo jazykových bariér a navyše, u ženskej skupiny imigrantov sa na prvom mieste objavuje rodina, za ktorou nasleduje profesionálny rast. Zvyšujúcu mieru ekonomickej aktivity žien chápeme ako pozitívny fakt ekonomickej integrácie aj napriek rozličným prekážkam, ako napríklad diskriminácie z dôvodu rasy alebo sociálneho statusu, nízke mzdy alebo nerešpektovanie zručností a vzdelania.

V prílohe D, tabuľke 3 môžeme vidieť pracovné odvetvia imigrantiek, a taktiež vývoj počtu pracujúcich od roku 2005 po rok 2015. Ako môžeme vidieť, ženy majú väčšie zastúpenie v sektoroch nevyžadujúcich kvalifikáciu ako napríklad textilný priemysel, upratovacie a remeselné činnosti, stravovacie a hotelierke zariadenia. Kvalifikovanejšie pozície sú v oblasti ľudských zdrojov, v materských škôlkach alebo v sociálnych a zdravotných zariadeniach. V dôsledku starnutia populácie a ekonomickej dynamiky sa stretávame aj so zamestnávaním prisťahovalkýň v domácnostiach, ako výpomoc pri výchove detí alebo pri starostlivosti o dôchodcov.

V roku 2005 tvorili prisťahovalkyne menej ako 5 % z celkovej ekonomicky aktívnej populácie žien vo Francúzsku. Z celkového počtu 12,8 milióna pracujúcich žien, bolo vo Francúzsku zamestnaných len 587 tisíc imigrantiek, z ktorých viac ako polovica pracovala v administratíve firiem, verejnej správe, výrobe pre priamu spotrebu a službách.⁸³ Môžeme konštatovať, že pracovné sektory obsadzované ženami zo zahraničia nevyžadovali kvalifikovanú pracovnú silu, resp. imigrantky nedokázali pokryť kvalifikované pracovné pozície. Zaujímavý je aj rok 2009, kedy môžeme pozorovať malý pokles ženskej migrácie v pracovnom sektore o viac ako 10 tisíc v porovnaní s rokom 2008. Tento jav je spôsobený ekonomickou a hospodárskou krízou, ktorá sa rozšírila do celej Európy a zasiahla skoro všetky pracovné odvetvia. Vidíme tiež, že počet nezamestnaných žien, ktoré nikdy nepracovali, sa vyšplhal na úroveň vyššiu ako 30 tisíc, čo bolo o 10 tisíc viac ako v predchádzajúcom roku. Aj napriek tomu, že kríza spôsobila redukovanie pracovných miest

⁸² LE MANCQ,D.: L'insertion professionnelle des femmes immigrées. Département des statistiques, des études et de la documentation. N°51. [online]. 2013. [citované 2017-4-12] Dostupné na internete: file:///C:/Users/Home/Downloads/IM_51_insertion_pro_femmes_v6.pdf

⁸³ Ministère de l'intérieur, *Activité, emploi, chômage des immigrés en 2014*. [online databázy].2014.[citované 2017-4-10]. Dostupné na internete: <http://www.immigration.interieur.gouv.fr/fr/Info-ressources/Donnees-statistiques/Etudes-et-publications/Publications/Numeros-parus-en-2016/Activite-emploi-chomage-des-immigres-en-2014>

a zvýšenie zamestnanosti vo Francúzsku, niektoré sektory obsadzované prisťahovalkyňami rástli (najmä tie vyžadujúce kvalifikovanú pracovnú silu). Od roku 2010 pozorujeme rast ekonomickej aktivity imigrantiek vo všetkých pracovných sektoroch, či už vyžadujúcich kvalifikáciu alebo nie. Môžeme konštatovať, že silný rast zaznamenali pracovné pozície manažérov, vedúcich pracovníkov, riaditeľov firiem, pedagogických pracovníkov, ale taktiež intelektuálne a umelecké profesie, ktoré rástli v porovnaní s nekvalifikovanými pozíciami rýchlejšie. Podľa štatistík INSEE z roku 2015 vidíme, že nárast ekonomickej aktívnych žien na francúzskom pracovnom trhu je takmer trojnásobný v porovnaní s rokom 2005.⁸⁴ Aj keď najsilnejšie zastúpenie žien je v sektore služieb, administratívy firiem a verejnej správy, pozorujeme stále vyšší rast kvalifikovaných pozícií ako pedagogických zamestnancov, vedúcich pracovníkov, manažérov a vedcov, resp. profesie vyžadujúce vysokoškolský diplom alebo odbornú kvalifikáciu.(príloha D, tabuľka 3)

Výška nezamestnanosti imigrantiek v roku 2015, bola na úrovni 16,8 %, z ktorých najvyššie percentá nezamestnaných prisťahovalkýň dosahovali pracovné sektory nevyžadujúce kvalifikáciu. Na základe dosiahnutého vzdelania bola výška nezamestnanosti najvyššia u žien dosahujúcich nižšiu kvalifikáciu, resp. žien, ktoré mali ukončené stredoškolské odborné vzdelanie, a to vo výške 20 %.⁸⁵

Aj keď ženská imigrácia do Francúzska bola vo väčšine prípadoch zameraná na zlučovanie rodín a nasledovanie manžela/partnera, ekonomické dôvody čoraz viac lákajú ženy emigrovať zo svojich domovských krajín, s cieľom kariérneho rastu a lepšieho zamestnania. Napriek horším ekonomickým podmienkam a často diskriminácii žien, v porovnaní s mužmi, môžeme pozorovať stále väčší záujem žien o prácu a kariérny rast. Pre ekonomiku Francúzska je imigrácia žien prospešná najmä z dôvodu koncentrácie imigrantiek v sektore služieb, obchodu či výroby, a vo všeobecnosti imigrantky zastupujú pracovné pozície s nižšími mzdami alebo pomáhajú domácim ženám s prácami v domácnosti, čím im umožňujú sústrediť sa na kariérny rast.

⁸⁴ INSEE, Activité, emploi et chômage en 2015, Enquête emploi en continu- Fichiers détail. [online].2016. [citované 2017-4-12]. Dostupné na internete: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/2388681#consulter>

⁸⁵ Ibid.

DISKUSIA

V rámci krajín Európskej únie je Francúzsko na piatom mieste v absolútnom počte prisťahovalcov, a to v počte 4,4 milióna.⁸⁶ Práve z tohto dôvodu chápeme imigráciu vo Francúzsku ako súčasť spoločenského a politického diania. Imigranti vplývajú aj na ekonomickú situáciu v krajine.

Hlavným cieľom bakalárskej práce bolo preskúmanie motívov príchodu imigrantov do Francúzska so zameraním na ekonomické motívy, najmä však lepšie pochopenie ženskej imigrácie. Pre lepšie chápanie motívov príchodu a dopadov na ekonomiku Francúzska, bolo potrebné podrobnejšie preskúmať históriu imigrácie do Francúzska. V tretej kapitole sme sa sústredili na dôvody príchodu imigrantov do Francúzska a dopady na ekonomiku krajiny. Skúmali sme motívy príchodu na základe vydaných povolení na pobyt, ktorými boli rodinné, ekonomické, humanitárne, študijné a ostatné. Sú to práve rodinné dôvody, ktoré majú dlhodobú tradíciu a tvoria tak najsilnejší motív príchodu do Francúzska. Naším cieľom však bolo podrobnejšie preskúmanie ekonomických motívov, ktoré majú rastúci charakter. V tretej kapitole sme rozdelili imigrantov podľa pracovných sektorov, ktoré zastupujú a taktiež sme sa zamerali na vzdelanostnú štruktúru. Zistili sme, že podľa údajov INSEE z roku 2015, najväčší počet prisťahovalcov bolo zamestnaných v pracovných sektoroch nevyžadujúcich kvalifikáciu. Taktiež sme pozorovali zamestnanie imigrantov podľa krajiny pôvodu a zistili sme, že prisťahovalci z krajín EÚ, zastupujú pracovné pozície s potrebnou vyššou kvalifikáciou, resp., vysokoškolským vzdelaním, zatiaľ čo prisťahovalci z Afriky a Ázie sa sústreďujú najmä v zamestnaniach nevyžadujúcich kvalifikáciu.

Aj napriek negatívnym dopadom imigrácie, ako je rasová a kultúrna diskriminácia či prehlbovanie sociálnych nerovností, imigrácia prispieva k ekonomickému rastu. Prisťahovalci predstavujú významnú súčasť HDP vo Francúzsku a rovnako tiež prispievajú do štátneho rozpočtu, tým že platia dane. Napriek tomu sú často považovaní za zneužívatel'ov sociálneho systému. Prisťahovalci zastupujú pracovné pozície, ktoré nie sú atraktívne pre francúzsku časť populácie a vytvárajú tak pracovnú silu, ktorá je ochotná pracovať za nižšie mzdy a pri horších podmienkach. Jedným z efektov prisťahovalectva je

⁸⁶ EUROSTAT, Migration and migrant population statistics, [online] Marec 2017. [citované 2016-12-20]
Dostupné na internete: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics

aj vplyv na demografickú štruktúru, pretože imigrácia podporuje rast populácie Francúzska a zároveň vytvára multikultúrnú spoločnosť.

Náš výskum je podrobnejšie rozpracovaný v štvrtej kapitole, kde sme porovnávali ekonomickú aktivitu prisťahovalkýň, podľa krajín príchodu, vzdelania a pracovných sektorov. Vybrali sme si ženskú imigráciu najmä z dôvodu rastúceho podielu žien na imigrácii do Francúzska. Ďalšou príčinou zamerania sa na ženy bol fakt, že prisťahovalkyne dlhodobo prichádzali do Francúzska z rodinných dôvodov a len pasívne nasledovali svojich manželov. Avšak situácia sa mení, a ekonomické motívy príchodu žien do Francúzska rastú. Naším cieľom bolo poukázať na vzdelanostnú štruktúru imigrantiek podľa krajín pôvodu a taktiež lepšie priblíženie pracovných sektorov. Chceli sme dokázať, že aj napriek tomu, že rodinné dôvody tvoria najsilnejší motív príchodu imigrantiek, ekonomické motívy progresívne rastú. Zistili sme, že počet žien prichádzajúcich do Francúzska s cieľom zamestnať sa, sa od roku 2005 takmer strojnásobil. Zároveň môžeme pozorovať nárast počtu žien pracujúcich v pracovných sektoroch vyžadujúcich vyššiu kvalifikáciu. Miera ekonomicky aktívnych žien v roku 2005-2015 stúpala o viac ako 2 %, pričom pri mužskej skupine imigrantov pozorujeme v týchto rokoch nárast len 0,5 %.⁸⁷ A teda môžeme konštatovať, že aj keď ženy nie sú tak ekonomicky aktívne ako muži, čoraz viac z nich prichádza do Francúzska s cieľom zamestnať sa.

Zmena vnímania motívov žien prichádzajúcich do Francúzska bola pre nás zaujímavým predmetom skúmania, pretože ženy sa vo Francúzskej spoločnosti stále stretávajú s väčšou diskrimináciou, v porovnaní s mužskou časťou imigrantov. Napriek tomu je rastúci počet žien, prichádzajúcich do Francúzska samostatne, ktoré sa zamestnávajú nie len v službách, resp. sektoroch nevyžadujúcich kvalifikáciu, ale pozorujeme rastúci počet ekonomicky aktívnych žien vo vedúcich pozíciách a zamestnaniach vyžadujúcich vysokoškolské vzdelanie.

⁸⁷ INSEE Références- Édition 2017, Femmes et hommes, l'égalité en question. 7.3.2017. Dostupné na internete: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/2586548>

ZÁVER

Po priblížení histórie imigrácie a skúmaní súčasnej situácie, môžeme vidieť, že otázka imigrácie je jedným z dôležitých javov, ktorý má vplyv na ekonomiku, rozvoj, politiku, vzdelávanie a vývoj francúzskej spoločnosti. V histórii imigrácie do Francúzska je možné sledovať niekoľko migračných vĺn, ako aj zdrojové krajiny migrantov, prichádzajúcich do Francúzska s cieľom usadiť sa, ale taktiež ekonomických dôvodov. Po roku 1974, sa situácia začína meniť a aj keď francúzska vláda podstúpila opatrenia na obmedzenie prílevu migrantov, môžeme pozorovať skupinu imigrantov, ktorá začína práve od tohto obdobia narastať na počte, a tou sú ženy. Ženy prichádzali v tomto období do Francúzska s motívom zlučovania rodín, avšak s postupom času a vývojom spoločnosti imigrantov sa motívy príchodu žien menia na ekonomické. Na prelome tisícročia dominuje mimoeurópska imigrácia z afrických krajín, a práve táto skupina imigrantov tvoria menej kvalifikovanú pracovnú silu pre francúzsky trh práce.

Aj napriek negatívnym dopadom migrácie, ako napríklad využívanie sociálneho systému štátu či problémy vyplývajúce z rozdielnosti rás a náboženstiev, má migrácie veľa pozitív pre ekonomiku štátu. Imigranti tvoria dôležitú skupinu pracujúcich, ktorí zastupujú medzery na pracovnom trhu. Imigrácia má pozitívny dopad aj na demografickú štruktúru krajiny.

Jedným z novodobých javov prisťahovalectva v 21. storočí, je nárast podielu žien na celkovom počte imigrantov. Vo Francúzsku od roku 2008 majú ženy medzi imigrantami prevahu aj napriek ťažším podmienkam, ktoré im spoločnosť často krát prináša. Štúdium dostupných odborných dát a štatistických údajov ukázalo, že ženská a mužská migrácia sa nelíši len v primárnych motívoch príchodu, ale aj v problémoch, ktoré sú s migráciou spojené. Podľa analýzy vydaných povolení na pobyt sme skúmali aj motívy príchodu žien do Francúzska, rovnako ako krajiny pôvodu, z ktorých cudzinci emigrujú.

Hlavným cieľom bakalárskej práce bolo pomocou štatistických údajov a dostupnej literatúry ukázať, že aj napriek vyššej nezamestnanosti prisťahovalcov, tvoria podstatnú skupinu na pracovnom trhu a zastupujú menej kvalifikované pracovné pozície, čím vyplňajú nezaplnené pracovné miesta. Ďalej sme sa snažili poukázať na ženskú imigráciu, ktorá bola od jej vzniku spojená so zlučovaním rodín, avšak my sme sa sústredili na ekonomické motívy, ktoré lákajú prisťahovalkyne do Francúzska. Ženy prichádzajúce samé sa čoraz viac sústredia na štúdium alebo kariérny rast. Parciálnym cieľom práce bolo

aj priblížiť zmeny v pracovných odvetviach žien v rokoch 2005-2015 a taktiež poukázať na vzdelanostnú štruktúru imigrantiek. Podarilo sa nám zistiť, že ekonomické motívy imigrácie žien majú rastúci charakter a čoraz viac žien prichádza do Francúzska s cieľom zamestnať sa.

Rovnako sme dokázali, že imigranti nezastupujú na trhu práce len nekvalifikované pozície, ale čoraz viac, nielen mužov, ale aj žien, predstavuje pre francúzsky trh práce vysokokvalifikovanú pracovnú silu. Za najväčšie limity pri písaní bakalárskej práce považujeme nedostupnosť údajov o imigrácii pred rokom 2000, ale taktiež absenciu ukazovateľov, ktoré by nám pomohli lepšie analyzovať ekonomické vplyvy. Myslíme si, že tento fakt, je spôsobený aj tým, že imigrácia vo Francúzsku nie je novodobým javom a siaha až do obdobia koloniálnej ríše. Francúzska vláda už v minulosti vytvárala podmienky pre integráciu imigrantov, a taktiež legislatívne zmeny, najmä po 2. svetovej vojne, kedy Francúzsko čelilo problému veľkého počtu imigrantov. Taktiež sa v súvislosti s imigráciou vo Francúzsku bavíme už o imigrantoch druhej generácie, resp. potomkoch migrantov, ktorí žijú na francúzskom území od narodenia. Pre komplexnejšie preskúmanie problematiky, v budúcom výskume navrhujeme sústrediť sa na analýzu ekonomických dopadov imigrácie, a taktiež sa zamerať na imigrantov, ako pracovnú silu s vyšším vzdelaním a kvalifikáciou. Súčasne odporúčame zamerať sa na prínosy, ktoré imigranti ponúkajú francúzskej ekonomike a spoločnosti. Takýto výskum by podľa nás obohatil danú problematiku a poskytol by iný pohľad na osoby imigrantov, nie len ako problémové osoby využívajúce sociálnu pomoc, ale aj ako nevyhnutnú súčasť hospodárskeho rastu, ekonomického a politického rozvoja.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

Knižné zdroje

1. BENOIT, J. 1995. La France qui bouge. Paris : Romillat, 1995. 333s. ISBN 2-87894-032-6
2. BOLEČEKOVÁ, M. 2010. Migračná politika. Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov, 2010. 126 s. ISBN 978-80-557-0044-1
3. DESAI, V. – POTTER, R.B. 2014. The companion to Development Studies. London ; New York : Routledge, 2014. 602 s. ISBN 978-0-415-82665-5
4. FENDEK, P. 2015. Súmрак európskej civilizácie, Barbari sa zmocňujú Európy. Bratislava : Inštitút národnej identity, 2015. 240 s. ISBN 978-80-8061-842-1
5. GARDNIER, P. 2014. Migration in the 21 st century political economy and ethnography. London ; New York : Routledge, 2014. 251 s. ISBN 978-0-415-716663-5
6. HERVÉ, D. 1992. La dimension migratoire des antilles. Paris : Economica, 1992. 254 s. ISBN 2-7178-2342-5
7. JANÁČKOVÁ, S. 2016. Masová imigrace záchrana, nebo zkáza Evropy? Praha : Institut Václava Klause, 2016. 221 s. ISBN 978-80-87806-96-8
8. LINDLEY, A. 2014. Crisis and migration critical perspectives. London ; New York : Routledge, 2014. 211 s. ISBN 978-0-415-64502-7
9. LIPKOVÁ, Ľ. a kol. 2011. Medzinárodné hospodárske vzťahy. Bratislava : Sprint dva, 2011. 431 s. ISBN 978-80-89393-37-4
10. PALÁT, M. 2015. Medzinárodní migrace a Ekonomika v Evropské unii: determinanty, politiky a trendy. Ostrava : Key Publishing, 2015. ISBN 978-80-7418-230-3
11. PALÁT, M. 2014. Determinanty vzniku migrace a statistiky cizinců v Evropské unii. Ostrava : Key Publishing, 2014. 71 s. ISBN 978-80-7418-228-0
12. ŠTEFANČÍK, R. – LENČ, J. 2011. Migračná politika národných štátov. Trnava : Slovenská spoločnosť pre regionálnu politiku, 2011. 241 s. ISBN 978-80-969043-3-4

Vedecké články

1. HUSÁKOVÁ, M. 2009. Teoretické a praktické aspekty migrácie pracovnej sily. In: *Nová ekonomika*. ISSN 1336-1732, 2009, roč. 2, č. 4, s. 80-88.
2. LIPKOVÁ, Ľ. – PORUBSKÝ, J. 2003. Medzinárodná migrácia. In: *Nová ekonomika*, ISSN: 1336-1732, 2003, roč. 2, č. 1, s. 49-60.
3. ONDRUŠEK, M. – MARKOVIČ, A. 2010. Medzinárodná migrácia ako odozva na disparity v sociálno- ekonomickom rozvoji svetových regiónov. In: *Crisis Management*. ISSN 1336-0019, 2010, roč. 9, č. 1, s. 75-85.
4. PŘIVAROVÁ, M. 2004. Situácia na trhu práce vo Francúzsku z pohľadu teórie ekonomickej nerovnováhy. In: *Economic Review*. ISSN 0323-262X, 2004, č. 4, s. 414-419.
5. SZABÓ, A. 2004. The economic, social and security consequences of international migration in the age of globalization. In: *Social and Economic Revue*. ISSN 1335-7069, 2004, roč. 2, č. 2(3), s. 23-35.
6. VYSLŮŽILOVÁ, I. 2015. Imigranti a francúzska spoločnosť: prípad Alžírčanov a Maročanov. In: *Medzinárodné vzťahy*. ISSN 1336-1562, 2015, č.2, s. 149-164

Internetové zdroje

1. BORREL, C.: Enquetes annuelles de recensement 2004 et 2005. [Online.] In: *INSEE PREMIERE*, 2006. [citované 2013-12-2] Dostupné na internete: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/1280789>
2. BRUTEL, C.: Populations française, étrangère et immigrée en France depuis 2006. [Online.].2015. [citované 2016-12-2]. Dostupné na internete: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/1410693>
3. BRUTEL, C.: Les immigrés récemment arrivés en France. [Online.]. 2014. [citované 2016-12-2] Dostupné na internete: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/1281393>
4. BRUTEL, C.: L'analyse des flux migratoires entre la France et l'étranger entre 2006 et 2013. [Online]. 2015. [citované 2016-12-9] Dostupné na internete: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/1521331>
5. BRUTEL, C.: La localisation géographique des immigrés. [Online]. 2016. [citované 2016-12-12]. Dostupné na internete: <http://www.insee.fr/fr/statistiques/2121524#graphique-figure5>
6. BEAUCHEMIN, C., BORREL, C., RÉGNARD C.: Les immigrés en France: en majorité des femmes. N°502, [online]. 2013 [citované 2017-4-10]. Dostupné na internete:

https://www.ined.fr/fichier/s_rubrique/203/population_societes_2013_502_immigres_femmes.fr.fr.pdf

7. Campus France, L'essentiel des chiffres clés n°10, [online] 2016. [citované 2017-3-5] Dostupné na internete: http://ressources.campusfrance.org/publi_institu/etude_prospect/chiffres_cles/fr/chiffres_cles_n10_essentiel.pdf

8. DAMGÉ, M.: Idée reçue sur les migrants (6/6): Le regroupement familial est la porte d'entrée d'une immigration massive. In: *LE MONDE*, [online].2016. [citované 2017-2-20]. Dostupné na internete: http://www.lemonde.fr/les-decodeurs/article/2016/10/12/idee-recue-sur-les-migrants-6-6-le-regroupement-familial-est-la-porte-d-entree-d-une-immigration-massive_5012425_4355770.html

9. EURACTIV, Migranti v EÚ poslali domov asi 26 mld eur, In: *euractiv.sk* [online]. 2007. [citované 2017-3-18] Dostupné na internete: <https://euractiv.sk/clanky/mobilita/migranti-v-eu-poslali-domov-asi-26-mld-eur/>

10. EUROSTAT, Migration and migrant population statistics, [online] Marec 2017. [citované 2016-12-20] Dostupné na internete: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics

11. FIDA, Travailleurs migrants et transferts de fonds: Marché et flux européens. Fonds international de développement agricole(FIDA). [online]. 2015. [citované 2017-3-20] Dostupné na internete: https://www.ifad.org/documents/10180/3594696/money_europe_f.pdf/73fc52bc-0f96-470c-92e5-0c40cf08c94d

12. HARZOUNE, M.: Quelle place occupe la France sur la scène des migrations internationales?, [Online.] In *Musée de l'histoire de l'immigration*, 2012. [citované 2013-12-2] Dostupné na internete: <http://www.histoire-immigration.fr/histoire-de-l-immigration/questions-contemporaines/les-migrations/quelle-place-occupe-la-france-sur-la-scene-des-migrations-inte>

13. IOM, World Migration 2003: Managing Migration – Challenges and Responses for People on the Move, [online]. 2003. [citované 2016-11-23].Dostupné na internete: http://publications.iom.int/system/files/pdf/wmr_2003_1.pdf

14. IOM, Základné pojmy v oblasti migrácie a integrácie cudzincov. [citované 2016-11-23]. Dostupné na internete: <http://www.iom.sk/pre-media/pojmy-o-migracii#pojmy-migracia>

15. IOM, Migrácia vo svete 2015. [online]. 2015 [citované 2016-11-23] Dostupné na internete: <http://www.iom.sk/sk/migracia/migracia-vo-svete>
16. INED, *Population&Société, Les immigrés en France: en majorité des femmes*. [online]. 2013. [citované 2017-4-8]. Dostupné na internete: https://www.ined.fr/fichier/s_rubrique/203/population_societes_2013_502_immigres_femmes.fr.fr.pdf
17. INED, Population immigrée et étrangère, [online]. 2015. [citované 2017-4-5]. Dostupné na internete: <https://www.ined.fr/fr/tout-savoir-population/chiffres/france/immigres-etrangeurs/population-immigree/>
18. INSEE, Population par sexe, âge et situation quant à l'immigration en 2013. [online]. 2016. [citované 2016-12-8] Dostupné na internete: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/2020940?geo=FRANCE-1&sommaire=2106113>
19. INSEE Références, Tableaux de l'économie française- Édition 2017. [online]. 2017. [citované 2017-3-7]. Dostupné na internete: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/2569332?sommaire=2587886>
20. INSEE Références: Fiche thématique, Flux d'immigration. [online] 2011. [citované 2017-3-10] Dostupné na internete: file:///C:/Users/pc/Downloads/IMMFRA12_h_Flot2_flu.pdf
21. INSEE, La population active occupée en 2015. [online]. 2016. [citované 2017-3-12]. Dostupné na internete: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/2045150?sommaire=2045174>
22. INSEE Résultats: Enquête emploi en continu, La population active occupée en 2015, [online]. 2016. [citované 2017-3-12] Dostupné na internete: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/2045150?sommaire=2045174>
23. KOVACS, S.: France: 12 millions d'immigrés et d'enfants d'immigrés. [Online.] In: *Le Figaro*, 2012. [citované 2016-12-2]. Dostupné na internete: <http://www.lefigaro.fr/actualite-france/2012/10/10/01016-20121010ARTFIG00262-immigration-les-chiffres-de-l-insee.php>
24. LE MANCQ, D.: L'insertion professionnelle des femmes immigrées. Département des statistiques, des études et de la documentation. N°51. [online]. 2013. [citované 2017-4-12] Dostupné na internete: file:///C:/Users/Home/Downloads/IM_51_insertion_pro_femmes_v6.pdf
25. MACRON, E.: Immigration et asile. In: *En Marche*. [online] 2016. [citované 2017-3-5] Dostupné na internete: <https://storage.googleapis.com/en-marche-fr/COMMUNICATION/Programme-Emmanuel-Macron.pdf>

26. Ministère de L'intérieur, Direction générale des étrangers en France: L'admission au séjour- Les titres de séjour (statistiques), [online] 2016. [citované 2017-1-20].Dostupné na internete: <http://www.immigration.interieur.gouv.fr/Immigration/L-admission-au-sejour-Les-titres-de-sejour-statistiques>
27. Ministère du Travail, de l'Emploi, de la Formation professionnelle et du Dialogue social, Dares Analyses 2012-077- Emploi et chômage des immigrés en 2011, [online] 2012. [citované 2017-3-10] Dostupné na internete: <http://dares.travail-emploi.gouv.fr/IMG/pdf/2012-077-2.pdf>
28. Ministère de l'intérieur DSED, *Les femmes immigrées installées en France depuis moins de 10 ans*. [online].2015.[citované 2017-4-8]. Dostupné na internete: <http://www.immigration.interieur.gouv.fr/Info-ressources/Actualites/Focus/Les-femmes-immigrees-installees-en-France-depuis-moins-de-10-ans>
29. Musée de l'histoire de l'immigration: Émigrer. [online] 2013. [citované 2016-11-24]. Dostupné na internete : <http://www.histoire-immigration.fr/dix-themes-pour-connaître-deux-siècles-d-histoire-de-l-immigration/emigrer>
30. Musée de l'histoire de l'immigration, Haut Conseil à l'intégration: Rapport 2002-2003 de L'Observatoire des statistiques de l'immigration et de l'intégration. [online].2004. [citované 2017-2-15] Dostupné na internete: <http://www.histoire-immigration.fr/rapport-2002-2003-de-l-observatoire-des-statistiques-de-l-immigration-et-de-l-integration-haut>
31. Musée de l'histoire de l'immigration,: Les migrations de femmes sont-elles différentes de celles des hommes? [online] 2007. [citované 2017-4-2] Dostupné na internete: <http://www.histoire-immigration.fr/questions-contemporaines/les-migrations/les-migrations-de-femmes-sont-elles-differentes-de-celles>
32. NAVARRO, A.: Quel est l'impact économique de l'immigration? In: *LesEchos.fr*, [online]2016. [citované 2017-3-10] Dostupné na internete: <https://www.lesechos.fr/idees-debats/cercle/cercle-159834-quel-est-l'impact-economique-de-l'immigration-2022729.php>
33. ORTEGA, J., VERDUGO, G.: Immigration and the Occupation Choice of Natives A Factor Proportions Approach. In: *CEP Discussion Paper No 1043*, s.26, [online] 2011, [citované 2017-3-8]Dostupné na internete : <http://cep.lse.ac.uk/pubs/download/dp1043.pdf>
34. OBRZUT, R.: Personal remittances statistics, In: *Eurostat Statistics Explained*. [online].2016. [2017-3-18] Dostupné na internete: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Personal_remittances_statistics
35. RAIM, L.: Le vrai rôle de l'immigration dans l'économie française. In: *L'express*. [online] 2010. [citované 2017-3-15] Dostupné na internete:

http://lexpansion.lexpress.fr/actualite-economique/le-vrai-role-de-l-immigration-dans-l-economie-francaise_1400959.html

36. SARRET,C.: La nouvelle immigration des femmes en France. In: *Tv5monde*, [online].2013. [citované 2017-4-8]. Dostupné na internete: <http://information.tv5monde.com/terriennes/la-nouvelle-immigration-des-femmes-en-france-2986>

37. SENAT: Loi relative à l'immigration et à l'intégration, Loi n° 2006-911 du 24 juillet 2006, [online].2006. [citované 2017-3-2] Dostupné na internete: <https://www.senat.fr/dossier-legislatif/pjl05-362.html>

38. SERVICE PUBLIQUE, Direction de l'information légale et administrative, Service-public.fr, Aide médicale de l'État(AME). [online] 2017. [citované 2017-3-5] Dostupné na internete: <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F3079>

39. TALANCE, M.: Immigration en France, quels impacts sur l'économie? In: *BSI-ECONOMICS*,[online].2016. [citované 2017-3-8]. Dostupné na internete: <http://www.bsi-economics.org/625-immigration-france-impacts-economie>

40. UN, Departement of Economic and Social Affairs, International Migration Report 2015 [online].2015. [citované 2016- 11-23] Dostupné na internete:http://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/MigrationReport2015_Highlights.pdf

41. UN, Recommendations on Statistics of International Migration – Revision 1, [online]. 1998. [citované 2016-11-23]. Dostupné na internete: http://unstats.un.org/unsd/publication/SeriesM/seriesm_58rev1e.pdf

42. UNHCR, Dohovor o právnom postavení utečencov z roku 1951 a Protokol z roku 1967: Definícia pojmu utečenec, s.2. [online]. 1996. [citované 2016-11-24] Dostupné na internete: <http://www.unhcr-centraleurope.org/sk/zdroje/dohovory/dohovor-o-pravnom-postaveni-utecencov.html>

43. World Bank group, Migration and Remittances, Factbook 2016, Third Edition. [online].2016. [citované 2017-3-18]. Dostupné na internete: <https://siteresources.worldbank.org/INTPROSPECTS/Resources/334934-1199807908806/4549025-1450455807487/Factbookpart1.pdf>

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha A - Tabuľka 1 *Porovnanie ekonomicky aktívnej populácie- ženská imigrácia, podľa krajiny pôvodu*

Príloha B - Tabuľka 2 *Dosiahnuté vzdelanie žien prisťahovalkýň podľa krajiny pôvodu (v roku 2015)*

Príloha C - Obrázok 1 *Rozdelenie imigrantiek podľa typu zamestnania na základe krajiny pôvodu (rok 2011)*

- **Obrázok 2** *Miera ekonomickej aktivity, zamestnanosti a nezamestnanosti žien prisťahovalkýň, podľa krajiny pôvodu (rok 2011)*

Príloha D - Tabuľka 3 *Vývoj počtu ekonomicky aktívnych žien prisťahovalkýň podľa pracovného odvetvia, v rokoch 2005-2015 (v tisícoch)*

Príloha A

Tabuľka 1 Porovnanie ekonomicky aktívnej populácie- ženská imigrácia, podľa krajiny pôvodu

Krajina pôvodu	Roky		
	2004	2009	2011
Španielsko	68,2 %	59,4 %	78 %
Portugalsko	77,6 %	73,7 %	71 %
Taliansko	47,8 %	57,4 %	
Ostatné krajiny EHS ⁸⁸	58,1 %	59,1 %	60 %
Alžírsko	46,4 %	49,7 %	52 %
Maroko	50,1 %	48,2 %	51 %
Tunisko	44,4 %	44,7 %	52 %
Ostatné krajiny Afriky	63,1 %	65,2 %	66 %
Turecko	35,4 %	36,1 %	28 %
Francúzska populácia-ženy	66,2 %	66,9 %	70 %

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov Ministère de l'intérieur DSED, *L'insertion professionnelle des immigrés et leurs descendants en 2011*. [online].2013.[citované 2017-4-8]. Dostupné na internete: <http://www.immigration.interieur.gouv.fr/Info-ressources/Donnees-statistiques/Etudes-et-publications/Publications/Numeros-parus-en-2013/L-insertion-professionnelle-des-immigres-et-de-leurs-descendants-en-2011>

Ministère de l'intérieur DSED, *L'insertion professionnelle des immigrés en 2007*. [online].2013. [citované 2017-4-8]. Dostupné na internete: <http://www.immigration.interieur.gouv.fr/fr/Info-ressources/Donnees-statistiques/Etudes-et-publications/Publications/Numeros-parus-en-2009/L-insertion-professionnelle-des-immigres-en-2007>

⁸⁸ Štáty EÚ-28 a EZVO

Príloha B

Tabuľka 2 **Dosiahnuté vzdelanie žien prisťahovalkýň podľa krajiny pôvodu (v roku 2015)**

Krajina	Dosiahnuté vzdelanie	
	Stredoškolské vzdelanie	Vysokoškolské vzdelanie
Portugalsko	30 %	5 %
Španielsko a Taliansko	93 %	47 %
Ostatné krajiny ÉU- 27	80 %	34 %
Ostatné krajiny Európy	70 %	36 %
Alžírsko	52 %	20 %
Maroko	53 %	19 %
Tunisko	65 %	29 %
Ostatné krajiny Afriky	56 %	19 %
Turecko	22 %	5 %
Celkovo	62 %	27 %

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov Ministère de l'intérieur DSED, *Les femmes immigrées installées en France depuis moins de 10 ans*. [online]. 2015. [citované 2017-4-8]. Dostupné na internete: <http://www.immigration.interieur.gouv.fr/Info-ressources/Actualites/Focus/Les-femmes-immigrees-installees-en-France-depuis-moins-de-10-ans>

Príloha C

Obrázok 3 Rozdelenie imigrantiek podľa typu zamestnania na základe krajiny pôvodu (rok 2011)

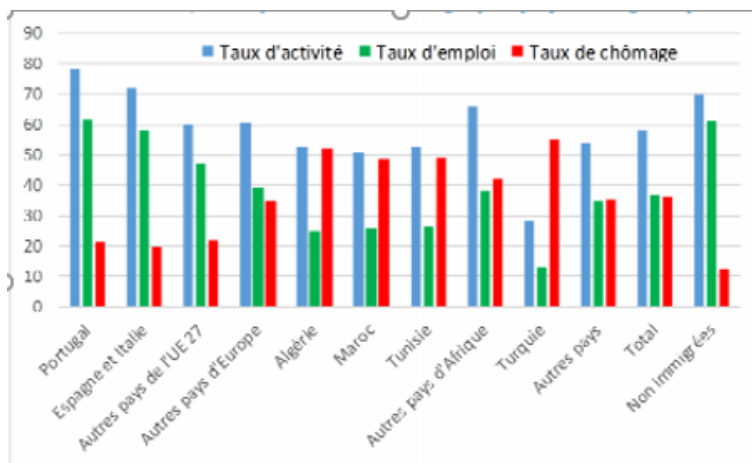

Zdroj: Ministère de l'intérieur (Ministerstvo vnútra), DSED, *Les femmes immigrées installées en France depuis moins de 10 ans*. [online]. 2015. [citované 2017-4-8]. Dostupné na internete:

<http://www.immigration.interieur.gouv.fr/Info-ressources/Actualites/Focus/Les-femmes-immigrees-installees-en-France-depuis-moins-de-10-ans>

Vysvetlenie: Cadres – vedúce pozície, PI artisanes, chefs d'entreprises agricultrices- remeslá, poľnohospodárstvo, manažérske pozície, Employées qualifiées- zamestnanie vyžadujúce kvalifikáciu, Employées non qualifiées- zamestnanie nevyžadujúce kvalifikáciu, Ouvrières- robotníci

Obrázok 4 Miera ekonomickej aktivity, zamestnanosti a nezamestnanosti žien prísťahovalkýň, podľa krajiny pôvodu (rok 2011)

Zdroj: Ministère de l'intérieur (Ministerstvo vnútra), DSED, *Les femmes immigrées installées en France depuis moins de 10 ans*. [online]. 2015. [citované 2017-4-8]. Dostupné na internete:

<http://www.immigration.interieur.gouv.fr/Info-ressources/Actualites/Focus/Les-femmes-immigrees-installees-en-France-depuis-moins-de-10-ans>

Vysvetlenie: Taux d'activité- miera ekonomickej aktivity, Taux d'emploi- miera zamestnanosti, Taux de chômage- miera nezamestnanosti

Príloha D

Tabuľka 4 Vývoj počtu ekonomicky aktívnych žien prisťahovalkýň podľa pracovného odvetvia, v rokoch 2005-2015 (v tisícoch)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2015
Nezistené	0,6	0,0	0,0	0,5	0,1	0,50	0,0	0,6	2,4	6,1
Poľnohospodári	2,8	2,1	1,7	2,0	2,5	3,20	2,7	2,9	3,8	3,2
Remeselníci, obchodníci a podnikatelia	20,5	16,4	29,1	21,5	29,8	29,00	32,1	29,6	25,6	54,7
Manažéri, odborníci ,vedci,	40,2	38,6	48,3	67,0	69,6	72,80	73,0	77,5	74,3	130,0
Pedagogickí zamestnanci	62,4	62,2	61,2	75,0	72,9	77,80	77,8	85,4	93,0	198,2
Zamestnanci, úradníci	308,9	346,0	366,8	346,3	340,0	358,90	380,3	364,9	376,2	641,7
Robotníci	120,2	100,4	100,3	204,1	108,0	121,10	127,4	131,3	128,1	217,5
Nezamestnaní, ktorí nikdy nepracovali	32,3	25,5	29,2	22,8	31,8	31,40	34,8	36,8	30,5	43,4
Počet ek.aktívneho obyvateľstva- imigranti, ženy	587,9	591,2	636,5	662,8	654,9	694,50	728,1	729,2	734,1	1 294,8
Celkový počet ek.aktívneho obyvateľstva- ženy(Francúzska populácia, imigranti)	12 813,7	12 955,3	13 135,7	13 295,8	13 462,7	13 509,1	13 552,2	13 638,9	13 667,7	13 795,0

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov Ministère de l'intérieur , *Activité, emploi, chômage des immigrés en 2014*. [online databázy].2014.[citované 2017-4-10].

Dostupné na internete: <http://www.immigration.interieur.gouv.fr/fr/Info-ressources/Donnees-statistiques/Etudes-et-publications/Publications/Numeros-parus-en-2016/Activite-emploi-chomage-des-immigres-en-2014>

INSEE, *Activité, chômage, emploi et inactivité de 2005 à 2013*. [online databázy].2014.[citované 2017-4-10]. Dostupné na internete:

<https://www.insee.fr/fr/statistiques/2129085?sommaire=2130417&q=Enqu%C3%AAte+emploi+en+continu+2015>